

Täysistunto

Torstai 2.6.2022 klo 16.00—18.54

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 18.54.

Puhetta johtivat puhemies Matti Vanhanen (16.00—17.59) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (17.59—18.54).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
valtiovarainministeri Annika Saarikko
ulkoministeri Pekka Haavisto
työministeri Tuula Haatainen
elinkeinoministeri Mika Lintilä
kuntaministeri Sirpa Paatero
puolustusministeri Antti Kaikkonen
pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist
sisäministeri Krista Mikkonen
opetusministeri Li Andersson
maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen
perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén
tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen

Puhemies Matti Vanhanen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Jotta kyselytuntiin saadaan sisällytettyä mahdollisimman monta kysymystä, on toivottavaa, että kysymys kattaa kerrallaan vain yhden kysymyksen, joka kohdistuu yhdelle ministerille. Välihuutoja ajatellen pyydän huomioimaan, etteivät ne häiritsisi varsinaista keskustelua.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

2.1. Suullinen kysymys katujengirikollisuudesta (Olli Immonen ps)

Suullinen kysymys SKT 109/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäinen kysymys, edustaja Immonen.

Keskustelu

16.00 **Olli Immonen ps:** Arvoisa puhemies! Kuten uutiset kertovat, Suomi näyttää seuraavan Ruotsin kehitystä, jossa tilanne katujengirikollisuuden osalta on mennyt katastrofaaliseksi. Ruotsi on ampuma-aseväkivallan kärkimaa koko Euroopassa, mikä johtuu viiranomaistenkin mukaan epäonnistuneesta maahanmuuttopolitiikasta. Katujengirikollisuuden syyt eivät voi tulla kenellekään yllätyksenä Suomessa — meilläkin ilmiö on kiistatta seurausta pääasiassa Lähi-idästä ja Afrikasta suuntautuvasta sosiaaliperäisestä maahanmuutosta. Nämä ryhmät ovat yleisesti yliedustettuina niin väkivaltarikoksissa kuin seksuaalirikoksissa. Kyseisten ryhmien kotouttaminen on epäonnistunut kaikissa Länsi-Euroopan maissa, myös Suomessa, riippumatta siitä, montako miljoonaa ja miljardia siihen on lapattu veronmaksajien rahaa. Arvoisa sisäministeri, milloin tunnustatte tämän ongelman ja kiristätte tuntuvasti maahanmuuttolakeja maahanmuuton ongelmien, kuten katujengirikollisuuden, estämiseksi ja kitkemiseksi?

Puhemies Matti Vanhanen: Sisäministeri.

16.02 **Sisäministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todellakin huolestuttava ilmiö, että meillä on yhä enempi rikollisuutta, vakavaa rikollisuutta, nimenomaan näitä katujengejä. Ylipäätensä nyt on viime aikoina keskusteltu nuorten väkivaltarikoksista, johon liittyy kaksi huolestuttavaa ilmiötä: toisaalta alle 15-vuotiaiden väkivaltarikokset ja toisaalta nimenomaan nämä nuorisoryhmät, parikymppisten nuorisoryhmät, joita erityisesti täällä pääkaupunkiseudulla on, tämmöisiä katujengejä. Tämä on ollut poliisin tiedossa ja tarkkailussa jo pitkään, ja nyt onneksi tutkinnat ovat edistyneet niin, että saimme nyt näitä päätekijöitä tuomiolle, mutta on aivan selvää, että tähän täytyy puuttua jatkossa. Meidän täytyy varmistaa se, että kadut ovat turvallisia. Meidän täytyy varmistaa se, että poliisilla on riittävät resurssit puuttua — sekä ennaltaehkäisevään toimintaan mutta myös tutkintaan resursseja niin, että saamme vastuuseen tekijät. [Riikka Purra: Kertooko paperi, miten?]

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Immonen.

16.03 **Olli Immonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Katujengit koostuvat pääasiassa maahanmuuttajataustaisista henkilöistä. Maahanmuuttajarikolliset on karkotettava Suomesta. Tämä on mahdollista ensimmäisen polven maahanmuuttajien kohdalla. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan myös Suomessa syntyneiden maahanmuuttajataustaisten rikollisten karkottaminen on mahdollista.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Katujengirikollisuudesta on tehtävä poikkeuksetta koventamisperuste järjestäytyneen rikollisuuden tapaan. Tanskassa rangaistukset ovat jopa kaksinkertaiset rikoksista, joilla on yhteys jengien välienselvittelyihin. [Jussi Halla-aho: Hyvä linja!]

Samaan aikaan kun katuväkivalta kasvaa, hallitus ei kuitenkaan anna riittäviä resursseja poliisille toimia. Kehitysapuun laitatte yli miljardi euroa vuodessa, kun poliisi joutuu tyytymään alle 900 miljoonaan euroon. Arvoisa ministeri, miksi ette turvaa poliisille riittäviä resursseja ja pakotatte poliisin jopa yt-neuvotteluihin? Milloin aiotte asettaa suomalaisten turvallisuuden maailmanparantamisen edelle?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Mikkonen.

16.04 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti hyvä muistaa, että tällä hallituskaudella poliisien määrärahoja on korotettu merkittävästi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Poliisille on tulossa yt:t! — Yt:t päällä!] Meillä on tällä hetkellä enemmän poliiseja kuin pitkään, pitkään aikaan, ja tämä on tietysti tärkeää turvata myös jatkossa. Tässä salissa yhdessä hyväksyimme sisäisen turvallisuuden selonteon, missä korostuivat myös kaikkien turvallisuusviranomaisten riittävät resurssit, ja esimerkiksi poliisin osalta täytyy tehdä työtä vielä sen eteen, että voimme varmistaa, että resurssit ovat myös tulevaisuudessa riittävät. [Sanna Antikainen: Lupaatteko?] Rajavartiolaitoksen osalta esimerkiksi satsauksia tehtiin nyt merkittävästi.

Mutta sitten tähän, miten me puutumme tähän rikollisuuteen: Kuten sanoin, on tärkeää, että meillä on riittävästi ennaltaehkäisevää toimintaa ja me jo varhaisessa vaiheessa pysymme puuttumaan silloin, kun näemme, että nuoret oireilevat. Tästä esimerkiksi poliisin moniviranomaistyö muiden toimijoiden kanssa, tämä niin sanottu Ankkuri-työ, on ollut hyvä esimerkki. Siitä pari viikkoa sitten tehtiin juuri selvitys, joka kertoi sen, että se on tehokas työkalu, ja se on yksi malli, mitä pitää saada vielä paremmin levitettyä ja tehostettua.

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, vastauspuheenvuoro, edustaja Purra.

16.05 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiaan tämä ulkomaalaisten yliedustus rikostilastoissa on seurausta hallitsemattomasta maahanmuuttopolitiikasta, ja siihen ei auta teidän oireiluun vastaamisenne millään tavalla vaan ainoastaan maahanmuuton merkittävä kiristäminen. Mutta tosiaan jo maassa olevienkin kohdalla voidaan toimia. EU-direktiivin mukaan turvapaikka voidaan poistaa törkeän rikoksen tekijältä, mutta Suomi ei käytä tätäkään mahdollisuutta. Miksi ei?

Toinen direktiivi taas mahdollistaa säilöönoton rikoksen perusteella palautettavien kohdalla. Tätäkään Suomi ei ole ottanut käyttöön, vaikka säilöönotto on ainoa toimiva keino saada ihmiset pois maasta ja lisätä myös kansalaisten turvallisuutta.

Kolmanneksi: Kansalaisuuslakia pitää muuttaa niin, että vakavaan rikokseen syyllistyneet eivät voi koskaan saada Suomen kansalaisuutta. Tässäkin voidaan ottaa oppia Tanskasta.

Keinoja reagoida on siis käytettävissä. Eduskunta vaati joulukuussa 2020, että hallitus huolehtii törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden nopeasta ja tehokkaasta maastapoistamisesta. Kysyn: mitä olette tehneet tämän eteen? [Jussi Halla-aho: Oliko pelkkää puhetta? — Perussuomalaisten ryhmästä: Ei mitään!]

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän, että kysymykset ja vastaukset pysyvät tässä sovitussa minuutin aikarajassa. — Ministeri Mikkonen.

16.07 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että meidän täytyy käyttää monenlaisia keinoja siinä, kun me vastaamme rikoksiin, puhutaan sitten näistä katujengeistä tai kaiken kaikkiaan, muunlaisistakin rikoksista. On toden totta, että myös törkeät rikokset ovat este sille, että oleskelulupa voidaan antaa, tai jos voidaan olettaa, että henkilö, joka hakee oleskelulupaa, vaarantaisi kansallista turvallisuutta, niin tämä on yksi asia, mitä tarkkaillaan lupia annettaessa. [Mauri Peltokangas: Vastatkaa nyt siihen kysymykseen!]

Täällä puhuttiin siitä, miten me pystyisimme paremmin varmistamaan sen, että nimenomaan saisimme kotoutettua tänne tulleita ihmisiä, jotta he eivät joutuisi rikoksen polulle, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei sitä kysytty! — Mauri Peltokangas: Missä se vastaus viipyy?] ja tämä on äärimmäisen tärkeä näkökulma. Siinä mielessä on äärimmäisen tärkeää, että meillä on myös kotoutumispolku kunnossa, niin että ihmiset pystyvät integroitumaan tähän yhteiskuntaan mahdollisimman helposti ja pysyvästi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tämä on jo törkeää! — Sanna Antikainen: Puhuitte aivan eri asiasta! — Vasemmalta: Älkääs möykätkö!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tavio.

16.08 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Rikollisille ei tarvitse tarjota mitään kotouttamispalveluita, vaan heidät tulee potkia ulos maasta. Tämän pitäisi olla kaikille jo selvää.

Suomen nykyisen lain mukaan turvapaikanhakijana tuleva voi saada Suomen kansalaisuuden neljän vuoden kuluessa. Tämän jälkeen henkilöä ei siis voida enää karkottaa, vaikka hän olisi syyllistynyt törkeisiin rikoksiin. Ja täytyy muistaa, että eiväthän rikokset aina tule heti julki. Voi olla, että rikoksesta jää kiinni vasta neljä vuotta sen jälkeen, kun se on jo tehty, eli silloin ei voida enää karkottaa, vaikka olisi aikaisemmin tehnyt rikoksen. Tämä ei ole oikeudenmukaista. Perussuomalaiset esittää, että asumisaikavaatimus nostettaisiin kymmeneen vuoteen. Näin on esimerkiksi EU:ssa Itävallassa ja monissa muissa maissa, joissa on meitä kireämmät asumisaikavaatimukset. Kysyn hallitukselta: oletteko te lainkaan ajatelleet sitä, että kun tätä Suomen passia jaetaan täällä liukuhihnalta, niin se todella voi estää tämmöisten törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden karkotuksia?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Mikkonen.

16.09 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä on hyvä korjata se väärinkäsitys, että Suomen passia jotenkin erityisen helposti jaeltaisiin. Meillä oli täällä joku aika sitten käsittelyssä kansalaisuuslaki, ja siinä vertailun mukaan Suomen passin saamisen kriteerit ovat varsin tiukat, joten siinä mielessä se ei ole mikään asiakirja, joka olisi helposti jaettavissa. Siinä myös tarkkaillaan sitä, että jos on esimerkiksi vakaviin rikoksiin syyllistynyt tai todellakin on oletus, että voisi olla uhkaksi kansallisen turvallisuudelle, niin se on este Suomen kansalaisuuden saamiselle. Minusta on hyvä, että siellä tällaisia kriteereitä on. Ja kuten sanoin, myös törkeisiin rikoksiin syyllistyminen on yksi käännyttämis- ja karkottamisperuste, samoin kuin erilaisissa luvissa, ovat ne sitten

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

oleskelulupia, työntekolupia tai turvapaikkalupia, niin siinä myös katsotaan se kokonais-harkinta, että jos on törkeisiin rikoksiin syyllistynyt, se voi olla peruste luvan epäämiselle. [Ville Tavion välihuuto]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Jokinen.

16.10 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääsääntö pitää olla tietysti, että silloin, kun ulkomaalainen syyllistyy törkeään rikokseen Suomessa, hänet kar-kotetaan. Ei mitään muita vaihtoehtoja pidä lähteä hakemaan.

Mutta tarvitaan poliiseja siihen, että rikollinen voidaan karkottaa ja rikokset tutkia. Tänä vuonna helmikuussa valmistui ulkopuolinen selvitys poliisin rahojen käytöstä. Kolme sel-vitysmiestä selvitti poliisin rahankäyttöä ja tuli siihen tulokseen, että poliisin rahoitustaso on riittämätön niihin tehtäviin, joita tämä sali on poliisille asettanut lainsäädännössä. Ja vuodesta toiseen poliisin rahoitusta on paikattu lisäbudjeteilla — ikään kuin peiton jatka-mista kesken vuoden. Suurin rahoituksen osuus menee henkilöstömenoihin, ja nytkin jäl-leen on yt-menettely päällä; se kohdistuu poliisien määrään. Poliisien määrää ollaan vähen-tämässä, jotta rahoitus riittää. Voitteko luvata, arvoisa valtiovarainministeri, että nyt vih-doin poliisin rahoituksen perustaso laitetaan kuntoon syksyn budjetissa?

Puhemies Matti Vanhanen: Valtiovarainministeri Saarikko.

16.12 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhe-mies! Sisäisen turvallisuuden ja kaikkien suomalaisten arjen turvallisuuden kannalta — ei vain maahanmuuttajiin liittyvässä kysymyksessä, vaan paljon laajemmalla kannalta — po-liisi on keskeinen toimija.

Tämä sali on perustellusti usein huolissaan poliisien rahoituksesta, ja jokainen kerta hal-litus vastaa tähän totuudenmukaisesti, että poliisien toimintaan on kohdistettu enemmän määrärahoja kuin vaikkapa aiemmilla vaalikausilla. Me olemme sitoutuneet siihen, että henkilötyövuosien määrä kohoaa, eli poliisien määrä kasvaa kaikkialla Suomessa. [Perus-suomalaisten ryhmästä: Nyt on yt:t menossa!]

Tunnistan kuitenkin edustajan kuvaaman ongelman siitä, että yksittäisille poliisin mää-rärahahankkeille on kohdistettu lisätalousarviossa rahaa. Niin tehtiin nytkin, ja sitä kautta ehkä rahoituksen kokonaisuuden hahmottaminen ei ole helppoa. Olen varma, että syksyn budjettiriihen yhteydessä poliisien asiaa taas kerran tarkastellaan. Mutta muistutan, että li-sätalousarviossa me todella nyt kohdistimme taas lisää rahaa poliiseille, ja se taisi olla se li-sätalousarvio, jota teidän puolueenne kovasti moitti aivan vääränlaisesta ja liian tuhlaile-vasta rahankäytöstä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Puisto.

16.13 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huono maahanmuut-topolitiikka on johtanut monien ongelmien pahenemiseen, kuten katujengirikollisuuden mutta myös väkivallan, seksuaalirikosten yleensäkin, silpomisten, terrorismin uhan ja on-gelmien kouluissa. Kuten edustaja Tavio otti esiin, yksi keskeinen asia maahanmuuton hal-litsemisessa ovat kansalaisuusvaatimukset, joissa rima tulisi pitää korkealla, ja nythän Suomessa vaaditaan varsin lyhyt aika, neljä viisi vuotta, kansalaisuuden saamiseen.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Nyt kuitenkin hallitus on tuonut eduskuntaan esityksen kansalaisuuslain muuttamisesta, jossa tosiasiaa jo ennustaan löysät kansalaisuusehdot nimenomaan vaikuttavat löysyvän entisestäänkin. Esimerkiksi asumisaikavaatimuksen osalta oleskelulupapakatkojen merkitys pienenee huomattavasti nykytilanteesta, mikä voi johtaa siihen, että katkonaisella lupahistorialla hakijalla on mahdollisuus saada Suomen kansalaisuus, vaikka edes pysyvää oleskelulupaa ei myönnettäisi. Nyt kysyn sisäministeriltä: miksi näin?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Mikkonen.

16.14 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa äsken totesin, niin todella me ehkä pari viikkoa sitten keskustelimme tästä kansalaisuuslaista, ja siihenhän tehtiin muutoksia, jotka olivat oikeastaan vain teknisiä, eivät niinkään sisältöön kohdistuvia. Tämä oleskeluluvan pituus tai se, kuinka kauan on asunut, miten se lasketaan, oli yksi tämmöinen selkeyttävä muutos siihen, koska nytkin on huomioitu ne eri pätkät, mutta tässä katsotaan, miten se laskenta olisi mahdollisimman yksinkertaista.

Mutta on hyvä huomata, että se oleskeluajan pituus ei ole ainoa kriteeri kansalaisuudelle. Siinä on myös paljon muita kriteereitä, jotka tulee täyttää. Itsestään ja pelkästään se, että on asunut Suomessa jonkun ajan, ei riitä kansalaisuuden saamiseksi. Siinä on niin kieleen liittyviä vaatimuksia ja muita vaatimuksia kuin todella myös näitä poissulkevia ehtoja, kuten se, jos on syyllistynyt vakaviin rikoksiin tai on uhka kansalliselle turvallisuudelle. Siinä on monta kriteeriä, jotka tulee täyttää, jotta kansalaisuuden saa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

16.15 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Te, ministeri Mikkonen, vakuutitte, että poliisin rahoituksesta huolehditaan jatkossa, mutta juuri, vasta kevään kehyspäätöksessä te teitte linjauksen, joka johtaa siihen, että ensi vuonna, vuonna 2023, on poliisin suunniteltava nopeita vähennystoimia, jotta poliisi pystyy sopeutumaan käytännössä tähän budjettikehykseen. Poliisin toiminnan suunnittelun kannalta on kyllä hyvin ongelmallista se, jos joudutaan aina turvautumaan näihin lisäbudjetteihin, koska poliisin täytyisi pystyä jo nyt suunnittelemaan vuosiksi eteenpäin toimintaansa. Tällä hetkellä on todellakin yt-suunnittelut poliisissa päällä, joten nyt tarvittaisiin ei pelkästään ensi vuodelle jotain lisäbudjettia, vaan pitkän tähtäimen suunnitelma, jolla voidaan vuosiksi eteenpäin turvata poliisin resurssit. [Oikealta: Juuri näin!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Mikkonen.

16.16 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen on aivan oikeassa, ja tietysti, kun itsekkin olette toiminut sisäministerinä, tiedätte hyvin sen, että se pitkäjänteinen rahoitus olisi kaikkein tärkeintä ja kaiken a ja o. Mutta kuten tässä on tullut esille, niin todellakin tämä hallitus on satsannut nyt poliisin määrärahoihin enemmän kuin koskaan ennen, mutta silti me näemme, että se ei ole riittävästi. Yksi syy on se, että esimerkit poliisin kiinteistöt ovat olleet hyvin huonossa kunnossa. Nyt on rakennettu uusia, joka on johtanut sitten myös kulujen nousuun kiinteistön vuokrien osalta. Mutta kuten valtiovarainministeri tässä totesi, niin poliisien rahoitus on varmasti

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

asia, josta keskustelemme vielä syksyllä ja katsomme, miten löydämme siihen ratkaisuja, ja tämä selvitys, mihin edustaja Jokinen viittasi, osoitti nimenomaan sen, että ne haasteet ovat siinä, että kulut ovat kasvaneet ennen kaikkea kiinteistöjen osalta, ict-järjestelmien osalta, ja tähän etsitään nyt yhdessä ratkaisua valtiovarainministeriön kanssa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Meri.

16.17 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Totesitte, ministeri Mikkonen, että oikeastaan mitkään rahat eivät riitä tilanteessa, kun rahan tarve on valtava, mutta miksi te ette puutu esimerkiksi tähän kasvavaan maahanmuuttorikollisuuteen, josta me tämän keskustelun aloitimme? Mikäli meillä on näin löyhä maahanmuuttopoliittikka, niin eivät todellakaan mitkään rahat tule riittämään — se on aivan selvä asia.

Te toitte esimerkkinä sitä, että meidän tulisi ennaltaehkäistä enemmän. Otetaan nyt vaikka tämä viime päivien katujengiesimerkki tästä someräppäristä. Hän on tehnyt jo useita rikoksia. Enpä usko, että rikoksenuusijaan nyt nuo teidän pehmeät keinonne toimivat vaan nimenomaan karkottaminen, maahantulokielto, ja ne toimivat myös pelotteina muualle: jos tänne tulet etkä elä maassa maan tavalla, niin se on lähtö maasta. Ja nyt esitän sitä, mitä perussuomalaiset ovat esittäneet, että te velvoitatte tuomioistuimen aina karkottamaan maasta, kun syyllistyy vakaviin rikoksiin, ja tulee pysyvä maahantulokielto. Voitekko säätää tällaisen?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Mikkonen.

16.18 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin alussa totesin, niin tietysti näissä nuorten väkivaltarikoksissa on kahdenlaista ilmiötä. Toisaalta on alle 15-vuotiaiden väkivaltarikoksia, [Mauri Peltokankaan välihuuto] joissa ennen kaikkea varsinkin ennaltaehkäisevä työ on aivan äärimmäisen tärkeää ja se, että heti puututaan asioihin ja etsitään ratkaisuja. Sitten on totta, että sitten kun meillä on tällaisia katujengejä, niin kuin meillä tällä hetkellä on, niin silloin yleensä ollaan jo niin pitkällä, että silloin ennaltaehkäisevä työ ei ole se ratkaisu, vaan silloin tarvitaan myös muita työkaluja. Ja sen takia tietysti se, että saadaan mahdollisimman nopeasti tutkittua, saadaan tuomiot, on tärkeä keino siihen, että voimme jengirikollisuuteen puuttua.

No, tässä nostettiin esiin maahanmuuttajat. Kotouttamisen osalta on tietysti äärimmäisen tärkeää, että se on sujuvaa heti alusta asti. Meillä Suomessa esimerkiksi vahvuus on siinä Ruotsiin verrattuna, että meillä ei ole niin eriytyneitä asuinalueita kuin Ruotsissa, ja tämä on taas sitten asuntopoliittikkaan liittyvä näkökulma, joka myös pitää ottaa tässä huomioon, elikkä kaikilla politiikan lohkoilla meidän pitää varmistaa se, että kotoutuminen on sujuvaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Halla-aho.

16.20 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maahanmuuton lieveilmiöt yllättävät suomalaisen päätöksentekijän joka kerta samalla tavalla kuin talvi yllättää joka kerta suomalaisen autoilijan. Merkit Afrikasta ja Lähi-idästä muuttaneiden ihmisten syrjäytymisestä, jengiytymisestä ja gettoutumisesta ovat olleet nähtävillä jo aina-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

kin 20 vuoden ajan, ja lisäksi tismalleen sama kehitys on nähty kaikissa muissakin länsimaissa, aivan kuten edustaja Immonen avauskysymyksessään huomautti.

Yksittäiset julkiseen keskusteluun päätyvät tapaukset ovat vain jäävuoren huippu. Niiden taustalla on erittäin nopeasti kasvava väestö, jolla ei ole valmiuksia eikä ehkä haluaakaan sopeutua länsimaiseen yhteiskuntaan. Perussuomalaiset ovat nostaneet näitä ongelmia esiin vuosien ajan ja kuulleet syytöksiä turhasta pelottelusta. Muut puolueet ja media ovat kiistäneet ja vähätelleet ongelmia ja hehkuttaneet sitä, että tulijat ovat uusia fazereita ja finlaysoneja.

Arvoisa hallitus, uskotteko te Suomen omien ja muiden maiden kokemusten valossa edelleen, että nyt nähtävät ilmiöt ja ongelmat ovat tilapäisiä ja että ne eivät pahene entisestään, kun tulijoiden määrä kasvaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Mikkonen.

16.21 Sisäministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan me ollaan yhdessä tässä salissa aika monta kertaa käyty keskustelua tästä sisäisestä turvallisuudesta, ja etenkin tuon sisäisen turvallisuuden selonteon kohdalla mielestäni yhdessä eduskunta löysi hyviä keinoja ja toimenpiteitä siihen, miten varmistamme sen ja miten myös pystymme varmistamaan, että rikollisuus ei kasva.

On aivan selvä juttu, että toimia tarvitaan ihan kaikilla sektoreilla, ja ei vähäisintä ole myöskään se, että poliisilla on riittävät määrärahat. Näihin katujengeihin puuttuminen ja nyt nämä tiukat tuomiot ovat tärkeitä. Esimerkiksi poliisi uskoo, että tällä saataisiin tilannetta nyt rauhoittumaan pääkaupunkiseudulla, mutta tehostettua tarkkailua, seurantaa jatketaan ja niin myös yhteistyötä, että tutkinnot edistyvät mahdollisimman nopeasti, jotta tekijät saadaan rikosvastuuseen.

Sitten on tietysti hyvä huomata, että nämä katujengit muodostuvat nimenomaisesti tiettyjen kaupunginosien ja alueiden ympärille eivätkä varsinaisesti pelkkien etnisten ryhmien ympärille, mutta se, että meidän asuntopolitiikkamme estää segregaatiota, on myös tärkeä työkalu siihen, että meille ei muodostu tällaisia kaupunginosia, missä jengiydytään.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys nuorten mielenterveyspalveluista (Sari Multala kok)

Suullinen kysymys SKT 110/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Multala.

Keskustelu

16.23 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Tällä viikolla monet koululaiset ja opiskelijat päättävät nykyisen koulutaipaleensa, valmistuvat ammattiin tai kirjoittavat ylioppilaaksi. Haluan lämpimästi onnitella teitä kaikkia. Koululaiset, opiskelijat ja opettajat ovat opiskelleet viimeiset kaksi vuotta hyvin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Korona on syventänyt olemassa olevia ongelmia entisestään ja lisännyt eroja hyvin pärjäävien ja heikommin sel-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

viytyvien välillä. Mielenterveyspalveluiden ruuhkautuminen uhkaa syrjäyttää nuoria opinpolulta. Joka kolmas korkeakouluopiskelija kärsii ahdistuksen ja masennuksen oireista. Opiskelijoita hoitava YTHS on ruuhkautunut, sillä mielenterveyspalveluiden kysyntä on kaksinkertaistunut, ja vastaanottoaikaa voi joutua odottamaan jopa kolme kuukautta. Tilanne on kestämaton. Kysyisinkin hallitukselta: mitä aiotte tehdä nuorten mielenterveyspalveluihin pääsyn parantamiseksi?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén.

16.24 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla oli eilen kahden ja puolen tunnin ajan kutsustani kaikki Suomen johtavat lasten ja nuorten psykiatrian, lastensuojelun ja etsivän lastensuojelutyön osaajat pyöreän pöydän keskustelussa. Hyvin intensiivisesti kävimme läpi tätä, eri puolilta Suomea oli asiantuntijoita. Siinä tuli paljon näitä huolia esille, tuli tietysti myös paljon hyviä uusia työmuotoja ja kokemuksia. Tuli myös sillä tavalla rauhoittavaa viestiä — ainakin minulle, joka en ole kuitenkaan tämän erityiskysymyksen asiantuntija — että johtavat asiantuntijat totesivat, että itse asiassa kaikkein vakavimpien, psykoositasoisten tai itsemurhien, määrät eivät ole meillä lisääntyneet. Kysymys on masennuksen, ahdistuksen, yleisen huolen lisääntymisestä — joka osittain liittyy siihen, että leima eli stigma mielenterveyshäiriöihin on vähentynyt ja nyt haetaan hoitoon enemmän.

Mutta taustalla ovat todelliset ongelmat, ja hallituksella on yhdeksän eri kohtaa, millä me olemme näihin puuttuneet. Kaikkein tärkein niistä on ”mielenterveyspalvelut etulinjaan”, mutta myös YTHS:ää olemme rahoittaneet lisää. Jatkan mielelläni tästä keskustelua. [Kalle Jokinen: Mitä teette muuta kuin kahvia ja pullaa?]

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Multala.

16.25 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite terapiatakuun edistämisestä eteni eduskuntaan vuoden 2019 loppupuolella. Kaikki eduskuntapuolueet ovat kannattaneet terapiatakuuta. Siitä huolimatta se on maannut sosiaali- ja terveysvaliokunnassa jo yli kaksi vuotta. Hallituspuolueiden kansanedustajat, myös vihreät mukaan lukien, keskeyttivät asian käsittelyn ja äänestivät terapiatakuun käsittelemisen jatkamista vastaan 12.3.2020. [Oikealta: Oho! — Ben Zyskowitz: Voiko tämä olla totta!] Kokoomus haluaa edistää terapiatakuuta, sillä mielenterveysongelmien kasvu oli nähtävissä jo ennen koronaepidemian alkua, mutta hallituspuolueet päättivät toisin.

Myös ministeri Lindén sekä ministeri Kiuru, edeltäjänne, olette molemmat sanoneet, että hallituksen esitys hoitotakuusta sisältäisi terapiatakuun. Toisin kävi, se ei sisällä. [Timo Heinonen: Oho!] Miksi hallituksen hoitotakuuesitys ei lupauksista huolimatta sisällä terapiatakuuta? Miksi petitte lupauksenne ettekä halua parantaa mielenterveyspalveluihin pääsyä? [Jukka Gustafsson: Kova väite!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

16.26 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koska jotenkin ennakoin, että tämä kysymys nousee esille, niin kaksi minuuttia sitten tuossa lukaisin vielä kerran läpi tämän kansalaisaloitteen terapiatakuusta. Kaikkein tärkein asia, jota siellä korostettiin, oli nopean yhteyden saaminen perusterveydenhuoltoon eli terveyskeskuksiin, koska mikään takuu, mikään hoitomuotohan ei voi toteutua, ellei pääse ensin sinne arvioon. Tämä on yleisen hoitotakuun keskeinen asia. Suomessa tällä hetkellä yhteyden saanti terveyskeskukseen ja arviointi ei onnistu läheskään kaikkialla.

Toinen asia, jota kansalaisaloitteessa korostettiin, oli psykososiaaliset interventiot. No, siinä on kolme sivistyssanaa, mutta kun täällä on sivistynyttä väkeä, niin kaikki tiedämme, että kysymys on nopeasta puuttumisesta, joka voi esimerkiksi tapahtua lisäkoulutetun sairaanhoitajan, yleislääkärin tai psykologin toimesta ja nimenomaan seitsemässä vuorokaudessa tämän yleisen hoitotakuun puitteissa.

Sen sijaan psykoterapiaa, etenkin vaativaa psykoterapiaa, emme nykyisten psykoterapeuttien koulutusmäärien puitteissa katso realistiseksi pystyä tarjoamaan kansalaisaloitteen mukaisessa neljässä viikossa kuin joissain harvoissa tapauksissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

16.28 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindén, vielä noista mielenterveysongelmista: Nehän ovat todella, voi sanoa, ihan kansansairaus Suomessa. Meillä työkyvyttömyyseläkkeiden suurin syyryhmä on mielenterveysongelmat, ja nuorista noin 20 prosenttia kärsii tällä hetkellä mielenterveysongelmista, ja tilanne on pahentunut koronan aikana. Nämä ongelmat keskeyttävät monen elämänkin, ja varsinkin sellaisen, voi sanoa, hyvän elämän.

Me ollaan täällä puhuttu terapiatakuusta. Minä olen istunut täällä monena iltana, ja olen myöskin teidän, silloin kun olitte kansanedustajana, kuullut käyttäneen monia puheenvuoroja terapiatakuun puolesta. Otetaan ensiksi 23.3.: sanoitte, että terapiatakuu on tärkeä asia, ”sen takia se tulee toteuttaa osana hoitotakuuta, ja niin tulee myös tapahtumaan” [Oikealta: Ohhoh!] — ”niin tulee myös tapahtumaan”. Nyt kysyn teiltä: miksi te ette sitä vie tässä samassa? Te sanoitte 31.5. Helsingin Sanomissa, että se on ongelmallinen. Voin kertoa teille: ollessani samassa tehtävässä kuin tekin olen katsonut sen aloitteen, ja se ei ole ongelmallinen. Kannattaa kysyä myös Mielenterveyspoolilta. [Ben Zyskowitz: Ongelma onkin hallituksessa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén.

16.29 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenterveyspoolin kanssa olen ollut hyvin tiiviissä yhteydessä, ja tätä asiaa on käyty monta kertaa läpi. Kuten totesin, ne perustason interventiot, että lisäkoulutettu sairaanhoitaja... Kerron teille lyhyesti siitä, että nykyinen hallitus käynnisti tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen osana Terapiat etulinjaan -hankkeen peräti 43 miljoonan euron rahoituksella. Sillä rahoituksella on nyt koulutettu yli 1 000 henkilöä, ammattihenkilöä, pääasiassa sairaanhoitajia, osaamaan nämä lyhytterapiat. Malli on pitkälti se, jota Keravan kaupunki ja HUS toteuttivat yhdessä niin, että siellä on terveyskeskuksen lisäkoulutettu sairaanhoitaja, erikoissairaanhoidon psykiatrian erikoissairanhoitaja ja sitten erikoissairaanhoidon psykiatri tiiminä, ja he käsittelevät sitten siellä heti ensiyhteydenoton jälkeen

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

näitä asioita. Tällä mallilla, nimenomaan lisäkouluttamalla henkilökuntaa tähän osaamiseen, me pystymme käsittelemään sen seitsemän vuorokauden hoitotakuun puitteissa, joka on nopeampi kuin se kansalaisaloitteessa esitetty neljä viikkoa, [Välihuuto oikealta] mutta koulutushaasteet ovat suuret.

Puhemies Matti Vanhanen: — Edustaja Sirén.

16.30 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman hämentyneenä kuuntelin ministeri Lindénin ensimmäistä vastausta, kun edustaja Multala esitti huolensa nuorten kasvavista mielenterveyden ongelmista. Ja ministeri tuntui asian-
tuntijakeskusteluihin viitaten toteavan, että kysymys on ikään kuin masennuksesta ja ahdistuksesta, mikä ei olisi niin vakava asia.

Päinvastoin: tämä on ehdottomasti huoli, joka on laajasti jaettu ja joka myös tässä salissa tulee jakaa laajasti. Nuorten mielenterveyden ongelmat ovat nimenomaan haaste, mikä tulee tulevaisuudessa kalliiksi, jos emme nyt tartu siihen. Esimerkiksi kotikaupungissani Turussa, joka sattuu olemaan myös ministerin kotikaupunki, on ollut tilanteita, joissa opiskelija on tammikuussa pyytänyt apua, ja aika on annettu syksylle. Tämä on aivan kestämättömän tilanne.

Arvoisa hallitus, minkä takia ette ota vakavasti nuorten mielenterveyden häiriöitä? Minkä takia ette lupauksistanne huolimatta toteuta niitä keinoja — esimerkiksi terapiatakuuta — joihin olette aikaisemmin sitoutuneet ja jotka olette luvanneet hoitaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Muistutan edelleen minuutin mittaisista puheenvuoroista. — Pääministerin sijainen.

16.32 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halusin vastata tähän edustajan kysymykseen — ensinnäkin aika vakavan syytöksen sisältävään puheenvuoroon siitä, että hallitus ei ottaisi lasten ja nuorten arjen tilannetta koronavuosien jälkeen vakavasti. [Kokoomuksen ryhmästä: Siltä se kuulosti!] Päinvastoin.

Täällä lisätalousarvioesittelyssä kaksi päivää sitten kerroin, että hallitus kohdistaa normaalin talousarvionsa puitteissa oikeastaan kaiken sen liikkumavaran nyt lapsiin ja nuoriin, mutta myös niihin asioihin, joilla ennaltaehkäistään mielenterveyden huolia ja muita syrjäytymiseen liittyviä riskejä. Silloin ne rahat kohdistetaan kouluun, esiopetukseen, peruskouluun ja toiselle asteelle; siihen arkeen, tukiopetukseen, pienryhmätoimintaan, koulunkäyntiavustajiin, jotta voisimme välttää näiden ongelmien syntymistä. Ja sen lisäksi hallitus valmistelee tätä hoitotakuuta ja tuo siitä esityksen niin, että kaikkiin sairauksiin saisi nopeammin hoidon peruspalveluissa. Kysymys on hallitukselle mitä vakavin.

Ja korostan, miksi tämä on meille niin tärkeää: Suomessa syntyy historiallisen vähän lapsia. Tällä maalla ei ole varaa menettää yhtäkään nuorta toivottomuuden polulle, vaan kaikkien aikuisten vastuulla on pitää näistä ihmisistä huolta. Hallitus kantaa lapsista ja nuorista suuren vastuun.

Puhemies Matti Vanhanen: Myös vastaukset yhdessä minuutissa. — Edustaja Antikainen.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

16.33 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ministeri Lindén mainitsi aiemmassa puheenvuorossaan lastensuojelun. Toivottavasti ministeri on oikeasti tietoinen siitä vaikeasta tilanteesta, joka siellä on. Nimittäin moni lapsi on menettänyt henkensä osin aliresursoidun lastensuojelun vuoksi. Tästä surullisin esimerkki on esimerkiksi Vilja Eerikan kuolema. Sen jälkeen, vuonna 2013, valmistui selvitys, jossa mainittiin monia toimenpiteitä, jotka olisi tehtävä. Tästä huolimatta lastensuojelun tilanne on vain pahentunut.

Lastenkodissa asuneena minulle tämä on erittäin tärkeä asia, ja senpä vuoksi perussuomalaiset ovatkin tehneet tästä aloitteen; olemme tehneet keskustelualoitteen lastensuojelun tilanteesta. Haluaisin kysyä ministeriltä: kannatatteko tätä, että kävisimme täällä eduskunnassa lastensuojelun tilanteesta laajan keskustelun, ja toisaalta aiotteko lisätä resursseja lastensuojeluun? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén.

16.34 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset erittäin tärkeästä kysymyksestä. Tämä ministerin tehtäväni on määräaikainen, niin kuin tiedätte, ja silloin yleensä on tietyt lait valmistelussa ja niitä toteutetaan, mutta kun tulin tähän tehtävään, asetin viisi painopistettä itselleni. Yksi oli lastensuojelu, yksi oli mielenterveysasiat, yksi oli yleinen sosiaalinen eriarvoisuus, yksi oli terveyskeskuksessa hoitoon pääsy ja yksi oli hoidon jatkuvuus eli omalääkärimalli. Kaikista näistä olemme nyt saaneet aikaiseksi asioita, viimeksi omalääkärimallista aivan juuri.

Mutta tullakseni lastensuojeluun: Otin ensimmäisenä yhteyttä lapsiasiavaltuutettuun — ihan taisi olla jo toisella työviikolla — ja se poiki pitkälti myös hänen tänne eduskuntaan antamansa vuosikatselmuksen pohjalta sen, että olemme nyt käynnistämässä lastensuojelulain kokonaisuudistuksen, joka ei ollut edes hallitusohjelmassa. Siellä oli osittainen uudistus, joka on osin toteutettu ja jonka toisen osan piti tulla syksyllä. Nyt me kaksi viikkoa sitten pidimme tiedotustilaisuuden, jossa yhdessä lapsiasiavaltuutettu Pekkarisen kanssa kerroimme, mitä tarkoittaa lastensuojelun kokonaisuudistus. Äärettömän tärkeä asia, josta pitää keskustella tässä salissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Orpo.

16.35 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenterveyden ongelmat ovat jo todella, todella yleisiä tällä hetkellä. Joka kolmas suomalainen on jossain elämänsä vaiheessa kokenut mielenterveyden horjumista, ja se, että niitä on nuorilla niin paljon, on äärettömän vakavaa. Todellakin näin koulujen päättämisen aikana tähän on hyvä kiinnittää nyt vakavasti huomio.

Minä nyt vaan myöskin peräänkuulutan sitä, että miksi te ette toteuttaneet tätä lupamaanne terapiatakuuta tai senkaltaista järjestelyä tämän hoitotakuun yhteydessä Ollaan oltu lukemattomissa vaalitenteissä hallituspuolueiden puheenjohtajien kanssa, joissa te olette jokainen yksitellen olleet sitä mieltä ja luvanneet, että tämä asia hoidetaan. No, nyt sitä ei ole hoidettu. On mielenterveyden järjestöjen, ammattilaisten näkemys, että tätä ei ole terapiatakuualoitteen mukaisessa muodossa nyt hoidettu — hoitoon ei pääse. Tämän hinta olisi 35 miljoonaa euroa. Varmasti vaatii kouluttamista ja erilaisia järjestelyjä, että

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

tästä terapiatakuusta tulee totta. Mutta eikö tätä rahaa löydy, kun te otatte 8,9 miljardia uutta velkaa? 35 miljoonaa. Onko tämä teidän arvovalintanne?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén.

16.37 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteinen kotikaupunkimme — niin edustaja Orpon kuin Sirénin niin kuin täällä muutaman ministerinkin kanssa — Turku nousi tässä esille. Valitettavasti minun täytyy todeta, että hoitotakuu on sellainen asia, jota erityisesti Turun kaupunki tarvitsee. En nyt syytä sen pitkään toiminutta johtoa ja sitä poliittista ryhmää, johon tämä johto on kuulunut. [Sari Sarkomaa: Syy on aina jossain muussa!] Mutta eiköhän kysymys ole pitkälti siitä, että siinä kaupungissa ei tällä hetkellä pääse terveyskeskukseen ollenkaan. Ei edes soiteta takaisin, jos on yrittänyt päästä terveyskeskukseen. Ja kaiken lähtökohta on se, että ihminen saa perusterveydenhuoltoon yhteyden, on hänellä sitten ruumiillinen eli somaattinen vaiva tai mielenterveyden vaiva. [Kalle Jokinen: Nyt ei olla Turun valtuustossa!]

Olen itse ollut etulinjan lääkärinä 23 vuotta. Hyvin usein mielenterveyden ongelmat nousevat esille ruumiillisten sairauksien yhteydessä. Sen takia meidän pitää käsitellä hoitotakuita kokonaisuutena. Ja kuten sanoin, nimenomaan nämä interventiot, se nopea puuttuminen seitsemässä vuorokaudessa, sisältyy — niin kuin muidenkin sairauksien osalta — tähän hoitotakuuseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edistaja Keto-Huovinen.

16.38 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tutkimusten mukaan valtaosa psyykkisistä sairauksista puhkeaa nuoruusiässä. Toisaalta nuorilla on hyvä paranemisennuste. Onkin hienoa, että entistä useampi nuoristamme uskaltaa hakea apua, mutta palveluiden saatavuus on liian heikkoa. Pari vuotta sitten SuomiAreenalla vieraillessani kuulin nuorilta järkyttävää viestiä, että huumeita saa helpommin kuin hoitoa mielenterveysongelmiin. Tällaista emme saa Suomessa hyväksyä.

Terapiatakuun unohtaminen on yksi esimerkki hallituksen prioriteeteista. Jos hoitoa ei saa, voi nuori pahimmassa tapauksessa syrjäytyä, kuolla tai joutua työkyvyttömyyseläkkeelle jo nuorena. Kysynkin: mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy ja mitä oikeasti myös teututtaa nuorten mielenterveyskriisin ratkaisemiseksi?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Andersson.

16.39 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halusin vastata tähän kysymykseen, koska silloin kun me puhutaan lasten ja nuorten mielenterveydestä, totta kai ongelmien ennaltaehkäisy ja se kouluissa ja oppilaitoksissa annettava varhainen tuki ovat aivan keskeisessä roolissa. Siinä hallitus on tehnyt hyvin paljon tämän hallituskauden aikana konkreettisia toimia. Olemme vahvistaneet oppilas- ja opiskelija-huollon resursseja pysyvästi 29 miljoonalla eurolla ja säättäneet sitovista henkilöstömitoituksista näihin palveluihin, joilla me saadaan pysyvästi lisää koulupsykologeja ja koulukuraattoreita töihin suomalaisiin peruskouluihin, suomalaisiin lukioihin, ammatillisiin oppilaitoksiin.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Tämän lisäksi olemme juuri — kolmas vuosi peräkkäin — päättäneet antaa koulutuksen järjestäjille lisäresursseja vastataksemme tähän koronapandemian aiheuttamaan hyvinvointi- ja oppimisvajeeseen, eli jo kolmantena lukuvuonna peräkkäin pystymme antamaan kouluille, oppilaitoksille mahdollisuuden palkata lisää erityisopettajia, koulunkäynninohjaajia, panostaa lisää oppilas- ja opiskelijahuoltoon tai pienentää opetusryhmiä.

Kaiken tämän lisäksi parhaillaan on valmistelussa myöskin sitouttavan kouluyhteisötyön vakinaistaminen — ennaltaehkäisevää työtä, mitä suomalaisissa peruskouluissa tehdään koulupudokkuuden ehkäisemiseksi. [Jukka Gustafsson: Kokoomus voisi jo luovuttaa kyllä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Häkkänen.

16.40 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenterveysongelmat ovat nyt kasvamassa kaikissa ikäluokissa mutta erityisesti nuorten ikäluokissa niin suureksi asiaksi, että siitä on tulossa kansallisesti yksi suurimmista poliittisista kysymyksistä, ja sen takia olisi hyvä, että se asia ratkotaan laajalla yhteistyöllä tässä salissa. Se, ratkotaanko se terapiatakuun nimellä tai jollain muulla, on toissijaista, kunhan asiaan saadaan muutosta, eikö näin? Ministeri nyökyttelee.

Minkä takia siihen ei ole tällä vaalikaudella tehty muutosta? Eihän kokoomusta kiinnosta se, onko se terapiatakuu-nimellä, vaan se muutos, se, pääseekö palveluihin nopeammin ja ovatko palvelut nopeammin saatavilla, jotta voidaan ennaltaehkäistä vaikeampia ongelmia.

Nyt ministeri täällä lupasi, että joku muutos on toisella nimellä tulossa. Tapahtuuko se muutos tällä vaalikaudella? Ja tähän kysyisin varapääministerin kannan: onko hallitus sitoutunut siihen, että sama muutos, jonka mielenterveysjärjestöt ovat esittäneet terapiatakuun muodossa, tapahtuu nyt näillä muilla keinoilla koko Suomessa? — Mielellään hallituksen linjaus.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén. [Ben Zyskowicz: Tuleva varapääministeri!]

16.41 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean, että se tärkein käytännön toimenpide, joka on alkanut jo pari vuotta sitten ja joka oli hallitusohjelmassa, on nimeltään ”Terapiat etulinjaan”, jossa siis on, kuten kerroin, 43 miljoonan euron määräraha toistaiseksi sillä nimellä yli kahden miljoonan väestöpohjassa ja hieman toisella nimikkeellä muualla Suomessa koulutettu perusterveydenhuollon henkilöstöä juuri näihin mielenterveyden psykososiaalisiin lyhytinterventioihin, mikä tarkoittaa sitä, että kun ihmisellä on sitä ahdistusta, masennusta, jonka määrä on juuri lisääntynyt, niin kuin edustaja Häkkänen kertoi, päästään heti käsittelemään niitä asioita. Täytyy muistaa, että joidenkin mielestä se ei ole ihan psykoterapiaa, vaan sitä kutsutaan nimellä psykososiaaliset interventiot, ja meillä sen takia täytyy olla aika tarkkana näiden käsitteiden käytössä.

Oma kokemukseni puhuu siitä, että myös esimerkiksi sopivalla tavalla lääkärin tapaminen ja lääkehoito, niin YTHS:ssä kuin terveyskeskuksessa tai yksityissektorillakin, on hyödyllistä, mutta tämä on se tärkein teko, mikä on käytännössä tehty ja tuottaa hyvää tulosta tällä hetkellä.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys hallituksen toimenpiteistä talouskriisissä (Peter Östman kd)

Suullinen kysymys SKT 111/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Östman.

Keskustelu

16.43 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Suomen inflaatio eli hintojen nousu kiihtyy Eurostatin ennakkotilaston mukaan toukokuussa 7,1 prosenttiin. Samalla kunta-alan työehtosopimusneuvottelut ovat solmussa. Julkisen sektorin työntekijät ovat vaatineet yksityisen sektorin palkankorotukset ylittäviä palkankorotuksia. Ekonomistit ovat huolissaan siitä, että palkankorotukset valuvat hintojen korotukseen. Inflaatio Suomessa on toistaiseksi ollut hyvin vahvasti tuonti-inflaatiota, josta energian hinnannousu selittää suuren osan. Nämä ulkoiset tekijät vaikuttavat nyt palkkojen nousuun.

Eikö palkankorotusten tulisi olla linjassa sen kanssa, millainen tuottavuuden kasvu taloudessamme on, jotta ylläpitäisimme ulkoista kilpailukykyämme? Valtionvelka kasvaa samaan aikaan, kun korot nousevat. Mitkä ovat hallituksen keskeiset toimenpiteet kasvavan talouskriisin ratkaisemiseksi?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.44 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erinomainen ja analyttinen kysymys. Kun en voi antaa minuutissa aivan koko maailmanselitystä, niin totean aluksi, että tilannekuvanne kysymysten nojalla on varsin oikea.

Me olemme inflaation suhteen eurooppalaisessa vertailussa vielä keskiarvon alapuolella, mutta kun kysymme keneltä tahansa suomalaiselta, tiedämme jo nyt, että ruokakaupassa ja bensapumpulla hinnat ovat korkeita. Me olemme tehneet täsmätoimia liittyen bensiinin hintaan, eli siinä kysymykseen osuuteen energian hinnoittelusta. Me olemme myös jo aiemmin, ennen tätä energiahinnan kriisiä, päätyneet minimiratkaisuihin esimerkiksi teollisuuden sähköveron suhteen.

Tärkein vastaus ei ole sittenkään yksittäinen toimi bensiinin hintaan tai ne toimet, joilla varmistamme, että Suomessa ylipäättään on ruoantuotantoa jatkossakin, vaan kaikkein tärkein toimi on varmistaa, että talous kasvaa, työllisyys nousee, työpaikkoja on enemmän ja yrittäjät luottavat huomiseen. Sittenkin inflaation hyvin epätavallisen tilanteen keskellä eläessäkään sama vastaus toimii hyvinä ja huonoina aikoina ja ennen kaikkea huonoina: talouden kasvu, yrittäjyys ja työllisyys.

Puhemies Matti Vanhanen: Kysymys, edustaja Östman.

16.45 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten ministeri totesi, huomaamme, että liikkumisen kustannukset ovat edelleen kasvaneet kohisten. Energiaa ja polttoaineita koskevat pakotteet ovat tietenkin välttämättömiä, mutta tilannetta

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

olisi mahdollista korjata nykyistä enemmän toisesta päästä. Polttoaineverotuksen alentamista kristillisdemokraatit esittivät jo syksyn vaihtoehtobudjetissaan kauan ennen sodan syttymistä — tilanne oli nimittäin huolestuttava jo silloin. Me kaikki ymmärrämme, että tilanne, jossa ihmisillä ei ole varaa käydä töissä, ei kanna muutenkin kestävyysvajeesta kärsivää talouttamme kovin pitkälle. Kysyn hallitukselta: mitä lisätoimia hallitus aikoo tehdä sen eteen, etteivät liikkumisen korkeat kustannukset muodosta Suomessa estettä töissä käymiselle tai työllistymiselle?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.46 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin vielä tästä inflaatiosta. Siinä kysymyksenne ensimmäisessä osassa olitte myös oikeassa, että tarvitsemme nyt toimia, jotka eivät ainakaan ole lisäämässä riskiä inflaatioon, jonka suurin taustasy on nyt ennen kaikkea energian hinta, mutta aivan totta: niin meillä kuin muuallakin on syytä tarkkailla esimerkiksi palkkaratkaisujen kehitystä, niin että ne eivät ole ruokkimassa tätä ikävää ilmiötä lisää.

Tilanne on poikkeuksellinen. Olemme ensinnäkin päätyneet siihen verrattain nopeasti syksyn hyvien talouskasvu-uutisten keskeltä, eikä Suomen valtiovarainministeriössä eikä oikein koko euroalueellakaan ole sellaista käsikirjaa, jonka kaivaa esiin, siitä, miten hoitaa korkeaa inflaatiota näin yhteisvaluutan aikoina. Tärkein muistutus on se, että siitä vastaavat ensisijaisesti keskuspankit. [Jussi Halla-ahon välihuuto] Niiden tehtävä on huolehtia talouden vakaudesta ja markkinoiden vakaudesta, ja ounasteluja korkonoususta onkin näkyvissä.

Mutta yksittäisenä toimenä sen sijaan, että olisimme tehneet kategorisen bensaveron alen kaikille, me olemme kohdistaneet työmatkavähennykseen selkeitä helpotuksia ja tehneet jakeluvälvoitteen alentamistratkeaisun tänne eduskuntaan esityksenä, joka alentaa bensan hintaa ja ennen kaikkea dieselin hintaa pumpulla.

Totean vielä, arvoisa puhemies, jos sallitte: mitään keinoa en kuitenkaan sulje tässä vaiheessa tulevien kuukausien ajalta pois. Tilanne on niin epävarma ja poikkeuksellinen, että hallituksen työkalupakissa pitää olla kaikki keinot käytössä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys Suomen huoltovarmuudesta (Ano Turtiainen vkk)

Suullinen kysymys SKT 112/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Turtiainen.

Keskustelu

16.48 Ano Turtiainen vkk: Kiitos, arvoisa puhemies! Energia- ja ruokapula pahenee maailmalla kovaa vauhtia, ja se kurittaa rajusti jo suomalaisiakin. Eikä tulevaisuutemme näkymiä paranna yhtään se, että Suomi vapautti juuri varmuusvarastoista markkinoille

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

377 000 barreliä raakaöljyä ja tietojeni mukaan huoltovarmuuskeskuksemme on myymässä Latviaan viljaa jopa 5 000 tonnia.

Hyvät kollegat! Koska hiljattain kahdeksan edustajan vastustuksesta huolimatta päätimme jättää Nato-hakemuksen, on luonnollista, että suomalaiset ovat seuraavan talven nälän ja vilun kourissa aika yksin. Kysyn puolustusministeriltä: oletteko kanssani samaa mieltä, että meidän pitää pikaisesti peruuttaa Nato-hakemus? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Puolustusministeri.

16.49 Puolustusministeri Antti Kaikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nato-hakemuksessa yksi tavoite on juurikin se, että emme olisi yksin missään olosuhteissa. Meillä on onneksi jo nyt hyviä kumppanuuksia, mutta uskomme, että Nato-jäsenyys vahvistaa tulevaisuudessa turvallisuuttamme, joten vastaus kysymykseenne on ei: meidän ei pidä peruuttaa tätä hakemusta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys indeksitarkistuksesta työeläkkeisiin (Kimmo Kiljunen sd)

Suullinen kysymys SKT 113/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Kiljunen, Kimmo.

Keskustelu

16.49 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on esittänyt kansaneläkkeisiin ja takuueläkkeisiin ylimääräistä, aikaistettua kolmen ja puolen prosentin korotusta 1.8. lukien. Kiitos hallitukselle — teidän sosiaalinen omatuntonne selkeästi toimii. Pienituloiset ihmiset, pienituloiset eläkkeensaajat erityisesti kärsivät ruuan ja energian hintojen noususta.

Valtaosa, 98 prosenttia, yli 65-vuotiaista eläkeläisistä saa kuitenkin työeläkettä. Se on se varsinainen vanhuuseläke Suomessa, ja he jäävät nyt tämän korotuksen ulkopuolelle. Ministeri Saarikko, olisiko perusteltua myöskin, että työeläkkeisiin tehtäisiin vastaavanlainen ylimääräinen, aikaistettu indeksikorotus kuin kansaneläkkeisiin? Tästä on malli jo olemassa öljykriisin ajoilta vuosilta 77—84, jolloin puolivuositain tehtiin nämä indeksitarkistukset. Eikö meidän pitäisi huolehtia kaikkien eläkkeensaajien toimeentulosta juuri nyt?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.50 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän pitää huolehtia kaikkien suomalaisten toimeentulosta, ja sinänsä kysymykseenne on oikeasta aiheesta esitetty. Eläkeläisten toimeentulo on huolenaiheemme, ja siksi tämä aikaistettu indeksitarkistus tehdään pienimpiin eläkkeisiin, ja siksi itse asiassa jo vaa-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

likauden alkupuolella pienimpiä eläkkeitä korotettiin tuntuvasti, myös työeläkettä, tai ainakin sellaisella määrällä, joka nyt inflaation aikana on varmasti tullut tarpeeseen.

Esityksenne jättää huomiotta yhden seikan: tämäntyyppiset ratkaisut tehdään työmarkkinajärjestöjen kanssa yhteistyössä, kun puhutaan työeläkeyhtiöistä, ja oletan, että se on ollut teidän puolueellenne erityisen tärkeä asia. Siksi katson parhaaksi, että näistä kysymyksistä neuvoteltaisiin. Muistutan myös: aina ovat odottamassa myös tulevat sukupolvet, ja eläkejärjestelmän pitää kestää ja olla reilu.

Nyt kun, edustaja Kiljunen, otitte tämän asian esiin, haluan muistuttaa siitä, että te olette aktiivisesti profiloitunut taitetun indeksin kysymyksen äärellä, ja nyt täytyy kyllä todeta, että aihe on ollut paljon kansalaisia puhuttava, ja mikä onni, että teidän esityksenne ei ole mennyt läpi, koska juuri nythän on niin, että tällaisen hintojen nousun aikana, kun palkat eivät vastaavasti olekaan kohonneet samaan tahtiin, tämä olisi ollut eläkeläisille katastrofi. Eli erittäin hyvä, että täällä on pidetty linjasta kiinni vastoin esitystänne.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys työvoimapulasta (Pekka Aittakumpu kesk)

Suullinen kysymys SKT 114/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Aittakumpu.

Keskustelu

16.52 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Suomessa on huutava pula työntekijöistä. Yritykset liki kaikilla aloilla tarvitsevat osaavaa ja työhaluista työvoimaa. Esimerkiksi kotimaakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla avoimia työpaikkoja on nyt enemmän kuin työttömiä työnhakijoita: pula on niin ammattikuljettajista ja siivoojista kuin hoitoalan työntekijöistä ja tietoliikenneosaajista.

Maamme työllisyys on parhaillaan historiallisen korkealla. Työttömiä oli Tilastokeskuksen mukaan tämän vuoden huhtikuussa 193 000, mikä oli 69 000 vähemmän kuin vuosi aiemmin. Nyt pitää huolehtia kasvun edellytyksistä. Tähän kuuluu olennaisesti, että yritykset saavat työntekijöitä.

Näinä aikoina moni nuori ja vanhempikin juhlii valmistumistaan. Haluan toivottaa onnea ja siunausta tänä keväänä valmistuville. On tärkeää, että työhön pääsee kiinni jo nuorena ja mahdollisimman pian valmistumisen jälkeen. Haluan kysyä asianosaiselta ministeriltä: millä tavalla hallitus vastaa akuuttiin työvoimapulaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.53 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn näihin onnitteluihin vastavalmistuneille nuorille, jotka juhlivat tänä viikonloppuna tulevaisuutensa äärellä. Me olemme siinä onnellisessa tilanteessa, että niin hallituksen työllisyystoimenpiteet kuin moni muu poliittinen toimi ovat johtaneet siihen, että esimerkiksi nuorten työttömyys on alhaisemmalla tasolla kuin se oli sitten vuoden 2008. Eli tästä koronasta

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

huolimatta ja siitä huolimatta, että nuoret ovat kokeneet kovia, heillä on kuitenkin edessään tulevaisuus, jossa he löytävät varmasti sijansa tässä maailmassa, työelämässä.

Hallitus on satsannut koulutukseen ja osaamiseen. Tulin juuri Saksasta ja tapasin siellä kollegani, työministerin. Myös siellä osaajapula on totista totta, ja myös siellä tämä uusi hallitus vannoo nyt koulutuksen ja osaamisen nimiin. Ja sitä me olemme koko tämän ajan tehneet, satsanneet siihen, että meillä osaaminen vahvistuu. Myös työelämässä ollessa halutaan nyt vahvistaa elinikäistä oppimista. Siinä olemme opetusministeri Anderssonin kanssa tehneet hyvää yhteistyötä. Työperäistä maahanmuuttoa olemme sujuvoittaneet. Eilen tuli nopea kaista startupeille ja erityisosaajille ja heidän perheilleen, ja tätä me tarvitsemme myös. Me ikäännyimme, ja me tarvitsemme ulkomaista työvoimaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys luonnon monimuotoisuuden merkityksestä (Mari Holopainen vihr)

Suullinen kysymys SKT 115/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Holopainen, Mari.

Keskustelu

16.54 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Hallitus kutsui professori sir Partha Dasguptan eilen pääpuhujaksi Helsingissä pidettyyn talouskonferenssiin. Dasgupta on tullut tunnetuksi raportistaan, joka korostaa luonnon monimuotoisuuden merkitystä keskeisenä pääoman muotona. Ihmiskunta on täysin riippuvainen luonnosta ja sen tuottamista ekosysteemipalveluista, kuten hiilinieluista. Kuitenkin poliittisessa päätöksenteossa korostuu talousmalli, jossa luonnolle ei lasketa arvoa. Dasguptan keskeinen viesti on, että luontopääoman merkitys ihmiskunnalle ja taloudelle on tunnistettava nykyistä paremmin. Tarvitsemme perustavanlaatuisen muutoksen.

Ympäristöministeriö on käynnistänyt selvityksen Suomen talouden ja luontopääoman välisistä kytköksistä. Kysynkin valtiovarainministeri Saarikolta: Millaisiin muutoksiin Dasguptan elintärkeän viestin soveltaminen tulee johtamaan suomalaisessa päätöksenteossa? Miten valtion budjetin valmistelussa aiotaan ottaa luontopääoma nykyistä vahvemmin huomioon, [Puhemies koputtaa] jotta saamme luontokadon pysähtymään?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.56 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo vierailu oli hyvin merkityksellinen ja lisäsi ymmärrystämme luontoa rakastavana kansana siitä, että luonnonvarojen rajallisuus ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ovat tulevaisuuden kannalta aivan samaa mittaluokkaa olevia kohtalonkysymyksiä kuin ilmastomuutoksen torjunnan velvollisuutemme.

Ilmastomuutoksen torjunnassa me olemme päässeet monessa asiassa kansainvälisessä yhteistyössä jo pitkälle. Johdan esimerkiksi itse yhteistyössä Indonesian valtiovarainministerin kanssa globaalia valtiovarainministeriöiden ilmastokoalitiota lisätäksemme ymmär-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

rystä ilmastomuutoksen ja talouden yhteydestä — mukana on maita jo 70. Muun muassa tuon verkoston piirissä me nyt otamme uusia askeleita myös ymmärtääksemme kaksoisilmiötä — ilmastomuutoksen katalia seurauksia ja luonnon monimuotoisuuden tuhoutumista.

Uskon siis vahvasti, että me ensinnäkin tarvitsemme kansainvälisiä mittareita, jotta ymmärrämme ilmiötä paljon paremmin — sen laskenta ei ole aivan yksinkertaista, miten luonnon monimuotoisuus on häviämässä — ja me tarvitsemme myös kansainvälistä yhteistyötä, jotta tässä kaikessa tullaan onnistumaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys maailmanlaajuisesta ruokapulasta (Jari Myllykoski vas)

Suullinen kysymys SKT 116/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Myllykoski.

Keskustelu

16.57 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Nälkää näkevien ihmisten määrä maailmassa oli hälyttävä jo ennen Venäjän aloittamaa hyökkäyssotaa. Massiiviset nälänhädästä johtuvat pakolaisvirrat eivät ole valitettavasti painajainen, vaan realismia. Koronapandemia, ilmaston kuumeneminen ja energian hinnannousu sotkivat globaalit ruokajärjestelmän markkinat.

Toiseksi suurimman vehnän viejän, Intian, satonäkymät ovat joidenkin arvioiden mukaan vain 60 prosenttia normaalista. Intian lisäksi Egypti, Turkki ja Indonesia ovat kertoneet rajoituksista ruoan vientiin. Ukrainan vilja- ja öljykasvien vienti on käytännössä pysähtynyt sodan vuoksi. Viljan hinta on noussut yli puolella tämän vuoden alusta. Puolitoista miljardia ihmistä ei enää voi olla varma siitä, että he saavat riittävästi syödäkseen, ja 250 miljoonaa ihmistä on nälänhädän partaalla.

Ministeri Haavisto, mitä Suomi voisi tehdä ruokakriisistä kärsivien ihmisten auttamiseksi? Kuinka saamme Ukrainan viljan pääsyn helpottamaan globaalia ruokakriisiä voidaksemme ehkäistä miljoonien pakolaisten kärsimykset?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haavisto.

16.58 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski, puutuitte todella tärkeään asiaan.

Jos katsoo viime vuoden tilannetta, niin maailmassa oli noin 200 miljoonaa nälänhädästä kärsivää ihmistä, ja tilanne oli todella jo silloin hälyttävä. Ja sitten on tullut näitä negatiivisia uutisia huonosta ilmastotilanteesta Intiassa, Pakistanissa — siellä karsitaan kuivuudesta — ja sitten on tullut Venäjän sota Ukrainaa vastaan, joka on todella tyrehtyttänyt myöskin viljakaupan Ukrainan suunnasta maailmanmarkkinoille.

YK:n pääsihteeri on pyrkinyt neuvottelemaan nyt tälle Ukrainan viljalle reittiä ulos maasta niin, että Odessan satamaa voitaisiin käyttää. Suomi tietysti tukee näitä neuvottelu-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

ja: saataisiin tämä vilja markkinoille, samaten muut Ukrainan maataloustuotteet. Ja Suomi on tukenut jo tänä vuonna maailman ruokaohjelmaa, WFP:tä, 26 miljoonalla eurolla ja muita järjestöjä, jotta ne pystyvät sitten auttamaan tässä akuutissa ruokakriisissä. Suomi on myöskin ollut tässä kouluruokaohjelmassa kansainvälisesti erittäin aktiivinen, jotta maailman köyhimmissä maissa lapset saisivat myöskin koulujen yhteydessä ruokaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.9. Suullinen kysymys luonnon monimuotoisuuden vahvistamisesta (Anders Norrback r)

Suullinen kysymys SKT 117/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Kyselytunnin viimeinen kysymys, edustaja Norrback.

Keskustelu

16.59 **Anders Norrback r:** Tack, ärade talman! Det är viktigt att vi värnar om naturens biologiska mångfald. Enligt Sitras färskaste rapport kan cirkulär ekonomi erbjuda lösningar för just detta. Samtidigt betyder det ju att vi skulle använda våra resurser effektivare.

Arvoisa puhemies! Kiertotalousratkaisulla olisi erityisesti ruoka- ja maataloussektorilla potentiaalia luontokadon pysäyttämiseksi. Tiedämme, että esimerkiksi laiduntava karja on tärkeä luonnon monimuotoisuutta ajatellen. Arvoisa ministeri Kurvinen, maatalous on tärkeä osa ratkaisua. Mitä ratkaisuja ministeriössä pohditaan, jotta voimme tukea maataloutta vahvistamaan luonnon monimuotoisuutta ja ehkä samanaikaisesti parantaa taloutta? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kurvinen.

17.00 **Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Viktig fråga.

Vaikka tietysti maa- ja metsätalousministeriössä pääkatseemme onkin maa- ja metsätalouden kannattavuuden parantamisessa tässä vaikeassa kriisissä, jota maaseutuelinkeinot elävät, niin emme ole suinkaan unohtaneet myöskään luonnon monimuotoisuudesta huolehtimista. Nämä asiat eivät todellakaan sulje toisiaan pois, kuten edustaja Norrback tuossa hyvin kuvasi.

Yksi esimerkki siitä, miten huolehdimme tästä kiertotaloudesta ja luonnon monimuotoisuudesta osana maataloutta, on Suomen kansallinen CAP-suunnitelma eli uuden maataloustukiohjelmakauden ohjelma, jota viimeistelemme juuri ministeriössä. Siellä puhutaan ekojärjestelmäkokonaisuudesta, johon kuuluvat muun muassa luonnonhoitonurmet, joista voi sitten viljelijä ja maatila saada korvausta. Luonnonhoitonurmella muun muassa nisäkkäät ja peltolinnut saavat suojaa ja ravintoa, ja myös ympäristökorvausjärjestelmässä on otettu huomioon laiduntaminen ja luonnon hoito. Myöskin teemme yhteistyötä ympäristöministeriön kanssa Helmi-ohjelman puitteissa, jossa muun muassa perinnebiotoopeista pidetään huolta.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Ja juuri niin kuin edustaja Norrback totesi, maatalous ei ole ongelma. Se on osa ratkaisua maanpuolustukseen, ilmastokriisiin ja luonnon monimuotoisuuteen.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

Puhemies Matti Vanhanen: Siirrytään päiväjärjestyksen muihin asioihin.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämistä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 84/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Haatainen.

Keskustelu

17.02 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän esityksen sisältämät muutosehdotukset työllistymistä ja kotoutumista edistäviin lakeihin ovat seurausta sille, että sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa kunnilta hyvinvointialueille. Tämän esityksen tavoitteena on turvata sujuva palveluiden jatkuvuus tulevina vuosina viranomaistehtävien siirrot huomioiden.

Kotoutumista edistävässä laissa esitetään säädettäväksi, että hyvinvointialue voisi saada korvauksia sellaisista sille jatkossa syntyvistä kustannuksista, joita nykyään korvataan kunnille. Esimerkkinä tästä ovat sote-erityiskustannukset. Lisäksi esitetään, että kansainvälistä suojelua saavasta ja hänen perheenjäsenistään maksettava laskennallinen korvaus jaettaisiin jatkossa kunnan ja hyvinvointialueen kesken. Lakiehdotuksessa esitetään myös, että hyvinvointialue voisi osallistua jatkossa alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laadintaan kunnan tai TE-toimiston kanssa, mikäli maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttäisi näiden eri viranomaisten palveluiden yhteensovittamista. Lisäksi esitetään alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen lapsen asumisen järjestämisvastuun siirtoa kunnalta hyvinvointialueelle.

Laissa työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta — eli tämä niin sanottu TYP — säädetään yhteistoimintamallista, jossa viranomaiset yhteensovittavat niiden järjestämisvastuulla olevia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja työttömän palvelutarpeen mukaisesti. Toimintamalli on organisoitu johtoryhmä-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

vetoiseksi verkostoksi. Tässä esityksessä ehdotetaan, että hyvinvointialue tulisi kunnan tilalle yhteistoimintamallin toimijaksi sosiaali- ja terveystalvetaulaista vastaavana tahona. Kunnalla säilyisi kuitenkin jatkossakin oikeus nimetä toimintamallin johtava henkilö ja oikeus osallistua johtoryhmään ja siten vaikuttaa monialaisen yhteistalvetaulaan järjestämiseen alueellaan.

Tämän esityksen sisältämien lakiehdotusten esitetään tulevan voimaan 1. päivä tammi-kuuta 2023. Työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellaan parhaillaan hallituksen esityksiä liittyen työvoimapalvelu-uudistukseen sekä myös kotoutumislain kokonaisuudistukseen. Kyseiset laajemmat esitykset on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2022, ja niiden on tarkoitus tulla voimaan vasta vuonna 2024. Nyt esitettävillä muutoksilla on tarkoitus säätää niistä välttämättömistä muutoksista, mitä hyvinvointialueiden uusi rooli edellyttää jo ensi vuoden alusta alkaen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Piirainen.

17.05 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Kiitokset ministerille esittelystä. Nyt lähetekeskustelussa oleva laki sisältää oleellisia väliaikaisiksi tarkoitettuja työvoimapalvelulakiin, kotouttamislakiin ja kuntakokeilulakiin liittyviä esityksiä. Niillä on kytky ensi vuoden alussa aloittaviin hyvinvointialueisiin ja ensi syksynä annettavaan niin sanottuun TE24-lakiin, joka on parhaillaan lausuntokierroksella.

Väliaikatielona minulla on ilo tässä yhteydessä kertoa iloisia uutisia kuntatapaamisesta tämän viikon maanantaina Oulaisissa. Kuntakokeilussa liikkeelle lähtenyt työllistämispalveluiden siirto kuntiin on hoidettu noin 7 200 asukkaan Oulaisten kaupungissa mallikkaasti. Vuonna 2019 ei Oulaisissa ollut työllisyyspalveluissa yhtään työntekijää paitsi työpajassa. Nyt toiminta on saatu saman katon alle Porttiin, ja sieltä löytyvät TE-toimiston työllistämisen henkilöstöresurssi, Kelan työntekijä sekä kaupungin kohdistamat työntekijät. Sieltä löytyy ohjaus työttömien terveystarkastuksiin käsitykseni mukaan juuri kuntakokeilulain hengen mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Eikä tässä vielä kaikki. Tulokset puhuvat puolestaan: Työttömyys on vähentynyt radikaalisti, työllisyyden aktivointiaste on noussut ja rekrytointeja avoimille työmarkkinoille on tapahtunut yhteistyössä työnantajien kanssa. Työttömyys on painettu 6,7 prosenttiin, ja pitkäaikaistyöttömyys on puolitettu. Myös kunnan sakkomaksut on puolitettu. Alle 25-vuotiaiden työttömyys on saatu laskemaan lähes 80 prosenttia. Täytyy myöntää, että harvoin kuulee näin myönteisiä työllisyyden tilannearvioita kuntakierroksella. Portti-hankkeen käynnistyessä eivät tekijätkään oikein uskoneet alle seitsemän prosentin työttömyysasteeseen pääsemiseen. Puheet kääntyivät nopeasti jo työvoimapulaan.

Tämä lakiesitys on myös vuoden 2023 talousarviolaki. On enemmän kuin tärkeää, että tässä koronan ja sodan kriisiytyvässä tilanteessa meillä on putkessa tulossa suuri työvoimapalvelujen kuntiin siirtohanke vuodelle 2024, eliikkä TE24. Emme voi jäädä laakereille lepäämään työllisyyden kanssa, vaikka hallituksen asettaman työllisyyden tavoitteen saavuttaminen onkin jo ovella. Seuraavan tavoitteen on oltava 78 prosenttia, ja se on realistinen, vaikka talouden suuret parametrit meitä uhkaavatkin.

Työllisyyden hoito on parasta julkisen talouden elvyttämistä. Sitä se on myös inhimillisesti katsottuna kaikkien työttömyyden ikeen kohdanneiden kanssakansalaistemme ja työuralle kiinni pääsemiseksi kamppailevien nuortemme näkökulmasta. Näillä sanoilla ja

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

terveisillä kiitokset työministeri Haataiselle ja koko hallitukselle hyvästä työstä, ja voimia.
— Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Taimela.

17.09 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsissämme on hallituksen esitys TYP-, kotoutumis- ja kuntakokeilulakien muuttamiseksi. Tämä on lenkki osana suurta sote-uudistusten lakiketjua pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti. Esityksellä parannetaan ja turvataan työllisyyspalveluiden ja kotoutumisen jatkuvuus siirryttäessä hyvinvointialueisiin vuoden 2023 alusta. Tämä on myös välivaiheen lakipaketti, kunnes TE24, eli työllisyyspalveluiden siirto kuntiin, tulisi voimaan 2024 ja kotoutumislain kokonaisuudistus valmistuisi.

Esityksellä turvataan sujuva palveluiden jatkuvuus tulevana vuosina viranomaistehtävien siirrot mukaan huomioiden. Esityksellä myös varmistetaan, että kuntakokeiluun osallistuvat kunnat voisivat hyvinvointialueiden lisäksi osallistua työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun TYP-tietojen käsittelyyn. Tärkeää paketissa on myös säätää kotoutumislaisissa, että hyvinvointialue voisi saada korvauksia sellaisista sille jatkossa syntyvistä kustannuksista, joita nykyään korvataan myös kunnille.

Erityisen merkittävää on, että alaikäisenä maahan saapuneen, ilman huoltajaa tulleen lapsen asumisen järjestämisvastuu siirretään myös kunnalta hyvinvointialueelle. Suomessa on tällä hetkellä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien lapsien perheryhmäkoteja noin kymmenessä kunnassa, ja myös niiden järjestämisvastuu siirtyisi sitten hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueen tulisi kuulla kuntaa uuden perheryhmäkodin perustamisesta ja sopia siitä ely-keskuksen kanssa — tämä siis toimintatapana.

Arvoisa herra puhemies! Työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa eli TYPissä säädetään yhteistoimintamallista, jossa viranomaiset yhteensovittavat niiden järjestämisvastuulla olevia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja työttömän palvelutarpeen mukaisesti. Tässä esityksessä ehdotetaan, että hyvinvointialue tulisi kunnan tilalle yhteistoimintamallin toimijaksi sosiaali- ja terveystalouksista vastaavana tahona.

Miksi tämä esitys sitten on väliaikainen? Syystä, että työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellaan parhaillaan työministeri Haataisen johdolla työvoimapalvelu-uudistusta, jonka yhteydessä TYP-lakia on tarkoitus muuttaa laajemmin. Työvoimapalvelu-uudistuksessa TE-toimistoilta siirrettäisiin työllisyystehtäviä kunnille. Kyseistä uudistusta koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle tulevana syksynä, ja sen sisältämien lakiehdotusten on tarkoitus tulla voimaan 2024. Osana hallituksen esitystä olisi ehdotus uudesta laista työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta. Ehdotuksilla tavoitellaan nykyistä varhaisempaa tukea työnhakijoille sekä työttömyyden pitkittymisestä johtuvien haasteiden kasautumisen ehkäisyä. Tässä esityksessä puolestaan esitetään tehtävän vain ne välttämättömät muutokset, jotka ovat seurausta sote-uudistukselle.

Arvoisa herra puhemies! Mielestäni maailman tilannetta arvioitaessa tämä uudistus ei voisi yhdessä menossa olevien työllisyyden kuntakokeilujen kanssa osua otollisempaan aikaan. Monilla alueilla ja aloilla työvoimapula on todellisuutta — me tiedämme sen ja olemme puhuneet siitä tässä salissa monissa eri yhteyksissä — ja siihen tulee oleellisesti vaikuttamaan myös tavaroiden ja komponenttien pula monissa tuotantoketjuissa. On varmaa, että monella suunnalla on käynnissä laskelmat siitä, miten reagoidaan energian saa-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

tavuuteen, kestävyyteen ja hintaan. Miten saadaan parsittua kokoon globaalit tuotantoketjut, vai onko niistä jopa irtauduttava? Näissä pohdinnoissa painaa turvallisuus, vakaus ja ennustettavuus, eivätkä vähimpinä työvoiman saatavuus ja työvoiman koulutustaso sekä uuden oppimisen ketteryys. Tähän on näillä nyt säädettävillä laeillakin suuri vaikutus. Suomessa pienenä maana ei ole varaa antaa nuortemme eikä työurallaan jo kokeneempienkaan syrjäytyä tai jopa ulkoistua työmarkkinoilta. Siksi nämä toimet ovat tärkeitä ja ne on saatava voimaan heti ensi vuoden alusta, kun hyvinvointialueet aloittavat.

Puhemies Matti Vanhanen: — Edustaja Reijonen.

17.13 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käymme läpi nyt kotouttamista ja työllistymisasiota. Haluaisin kyllä samalla nostaa esille myös tämän kotiuttamisen: esimerkiksi ukrainalaiset monet ovat kertoneet, että eivät halua välttämättä jäädä tänne meidän maahamme vaan haluavat palata kotimaahansa sitten kun se on mahdollista. Tämä kotiuttaminen helpottaa sinne omaan maahan takaisin pääsyä, ja myös se pitää huomioida kyllä. Tuntuu, että sitä ei ole nostettu tarpeeksi esille, ja ehkä tuntuu, että enemmän nostetaan tätä kotouttamista, mutta on myös huomioitava tämä puoli, että ihmisiä pitää pystyä kotiuttamaan sinne sitten kun sen aika on. Muun muassa Kuopiossa tästä olemme keskustelleet, ja varmasti monessa muussakin kunnassa tämä nousee esille, ja on tärkeää siitä kotiuttamisestakin kyllä pitää huolta, niin että ne, jotka haluavat, pääsevät sitten kotimaahansa takaisin. Että tämmöisiä terveisiä laittaisin ministerille. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja al-Tae.

17.14 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Hyvä, että edistetään kotouttamista ylipäänsä työntöön kautta. Nämä ovat sellaisia asioita, jotka selkeästi myöskin tuovat valtiontalouteen lisää rahaa, lisää veronmaksajia ja lisää veroja, samalla kun moni muu asia kulluttaa.

Pari pointtia:

Ensimmäinen, terveiset ministerille: Hyvä ministeri, tällä hetkellä TE-toimistot tekevät mainiota työtä siinä, että ne antavat oikeutuksen työhön hyvin nopeasti, mutta sitten Migri:ssä sen työluvan saanti lopulta kestää noin kolme kuukautta, jolloin työpaikka menee alta, oli se autokorjaamo, siivousala, parturi, mikä tahansa. Nyt pitäisi saada semmoista sisäistä hyvää kommunikaatiota, että jos TE-toimisto todella myöntää sen työluvan ja pitää sitä hyvänä ja tarpeellisena sen kunnan taloudelle ja sen firman hyväksi, niin sitten Migri myöskin myöntää nopeasti sen oleskeluluvan, koska nämä ovat sidoksissa toisiinsa. Muuten firma joutuu etsimään uutta työntekijää, mikä on aina oma ruljanssinsa.

Sitten toinen asia, mikä on noussut nyt viime aikoina esiin: Hyvin monelta taholta minuun on oltu yhteydessä sekä ukrainalaisten suhteen että laajemmin Suomeen tulleiden ihmisten suhteen siitä, että yrittäjäyyskoulutusta ja tämmöistä yrittäjäyystukea ei selkeästi anneta yhtä hyvin kuin puhtaasti työllistymiseen liittyvää muuta neuvontaa ja tukea. Hyvin moni ihminen on luonteeltaan sellainen, että pystyisi ja haluaisi perustaa yrityksen, mutta ei tunne kaikkia systeemejä ja ei tiedä, mistä sitä alkurahaa voisi saada. Miten tämä voisi olla osa kotouttamistoimea Suomeen? Moni kuitenkin ottaa sen riskin ja tekee sen yrityksen, ja sitten syntyy erilaisia vaikeuksia, ja sitten opitaan kirjanpitäjältä tai kantapään kautta näitä asioita. Jos me pystyttäisiin ennakoivammin antamaan tätä yrittäjäyystukea, ym-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

määrystä ja opastusta, niin kokisin tällä olevan suoranainen vaikutus siihen, että yhä useampi ihminen, joka halua kotoutua Suomeen, löytäisi työpaikan ja ehkä loisi työpaikkoja muille ympäristössään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Satonen.

17.17 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys lienee tarpeellinen ja kannatettava, mutta en tässä yhteydessä voi olla ihmettelemättä tätä meidän hallintotapaa ja järjestelmää. Kun aikaisemmin oli se haaste tai ongelma, kun puhutaan vaikeimmin työllistyvistä henkilöistä, joita myös osa maahanmuuttajista on, että työllisyyspalveluita hoidettiin elyn taholta ja terveystalv palveluita kuntien taholta, niin nyt mennään juuri päinvastaiseen suuntaan, että työllisyyspalvelut ovat tulossa kunnille, mitä sinänsä olen kyllä täällä itsekin kannattanut, mutta sitten terveystalv palvelut ovatkin menneet tänne hyvinvointialueelle. Eli jälleen kerran nämä ovat eri organisaatioissa, kun olisi parasta, että ne palvelut olisivat samassa organisaatiossa niiden ihmisten kannalta, jotka niitä palveluita tarvitsevat.

Aina meille tulee haaste, kun meillä on tämä raja-aita. Ymmärrän, että tällä esityksellä yritetään näitä raja-aitoja mataloittaa, mutta tämä on jotenkin erikoinen tilanne: kun tässä vuosia keskusteltiin siitä, miten saataisiin erityisesti vaikeimmin työllistyvien osalta ne palvelut sinne kuntiin ja lähelle, niin nyt, kun ne ollaan saamassa, niin samaan aikaan terveystalv palvelut lähtevät sitten alueelle ja maakuntatasolle. Eli ei tässä nyt ihan niin kuin käsi kädessä näitä asioita ole kyllä hoidettu, eikä se tietenkään nykyisen työministerin vika ole, sitä en tarkoita, mutta kuvaa vain hiukan sitä, että aina ei ehkä ihan loppuun asti mietitä. Ja toivon todellakin, että näistä raja-aidoista ei tule sitten ratkaisevaa ongelmaa, koska tavoitetaan tietysti on, että ihmiset kotoutuvat ja työllistyvät ja pääsevät mukaan tähän yhteiskuntaan mahdollisimman hyvin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

17.19 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Jostain syystä kyllä oma puheenvuoroni on samankaltainen kuin minkä, edellisen puheenvuoron pitäjä, edustaja Satonen, piti, koska me tiedämme, että monilla nuorilla on aika suuria vaikeuksia hankkia asunto, päästä työmarkkinoille. Heillä toki on muitakin vaikeuksia, mutta tämmöinen järjestelmä, jossa palvelut hajoavat moneen eri organisaatioon, on nuorten itsensäkin mielestä hankala. Se on byrokraattinen, ja he eivät saa apua niihin ongelmiin, mitä heillä on. Kyllä tämä nuorten oma viesti pitää ottaa vakavasti, paljon vakavammin kuin meidän kansanedustajien viesti, koska se tulee juuri niiltä, jotka tulevaisuudessa tätä yhteiskuntaa pitävät pystyssä ja työllistyvät.

Meidän täytyy aina tehdä arvio nykytilanteesta, ja nykytilanne on se, että muutama vuosi sitten toimeentulon perusosan maksatus siirrettiin Kansaneläkelaitokselle. Ja silloin ainakin minulle sosiaalityöntekijät kunnista varoittelivat, että heiltä häviää kokonaan ote niistä nuorista, jotka sitten saavat tätä toimeentulon perusosaa, ja ilmoitus heistä tulee vasta sitten joskus myöhemmin, kun nämä nuoret ajautuvat todellisiin vaikeuksiin.

Se entinen tila, jossa Kelalla ei ollut tätä toimeentulotuen perusosan maksatusta, oli sellainen, jossa nämä sosiaalityöntekijät tiesivät aina, kuka saa toimeentulotukea, ja pystyivät sitten ryhtymään niihin toimenpiteisiin, mitkä kulloinkin olivat tarpeen. Ja nyt me tiedämme, että nämä sosiaalityöntekijät, jotka silloin olivat kunnissa, siirtyvät vuoden alussa

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

tuonne hyvinvointialueen palkkalistoille. Mutta sitten tämä TE24 eli työvoima- ja elinkeinopalvelujen siirto tapahtuu vuonna 24 kunnille tai kuntien yhteenliittymille, ja sitähän ei meistä kukaan tiedä ihan tarkalleen, miten se tapahtuu.

Nyt se oleellinen kysymys työministerille: kun on monta organisaatiota, niin onko oikeasti olemassa todellinen vaara, että nuoret tippuvat tänne organisaatioiden väliin ja organisaatioiden raja-aitojen väliin ja mikään organisaatio ei viime kädessä ikään kuin ota vastuuta siitä nuoresta yksilöllisesti?

Näitä on nyt kolme organisaatiota, jotka pyörittävät näitä tavallaan samaan ongelmaan tai työllistämiseen liittyviä kysymyksiä, ja kyllä minun mielestäni nuorten oma viesti pitää ottaa vakavasti. Nämä kaikki, mistä minä puhun, tulee Nuorisobarometristä 20 — nämä eivät ole minun itseni keksimiä, vaan ihan nuorten omia. Tästä tarkastusvaliokunta taisi tehdä oman raporttinsakin ”Nuorten syrjäytymisen ehkäisy”. Ne raportithan eivät suinkaan ole vain sen takia, että hallinto niitä tuottaa, vaan meidän pitää täällä salissa puhua. Ja se on hienoa, kun täällä on kaksi ministeriä nyt kuuntelemassa näitä asioita. Yritetään ainakin pitää huoli siitä, että nämä uudet organisaatiot varmasti tietävät, mitä nuorille tapahtuu, ja tieto välittömästi ja akuutisti sitten niin sanotusti vaihtaa omistajaa sille, joka vastaa siitä, että nuoresta otetaan koppi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

17.22 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tällaiset monialaiset yhteis palvelukeskukset ja -yksiköt ovat tervetulleita, ehdottomasti. Mehän aina puhumme monisektoraalisuudesta ja moniammatillisesta yhteistyöstä, koska valitettavasti eri-ikäisten ihmisten ongelmat — puhutaan todellakin ihan kaikenikäisten ihmisten ongelmista tai elämän haasteista — vaativat eri näkökulmista katsomista. On tervetullutta, että tätä ja tämän tyyppisiä palveluja tehdään ja järjestetään, mutta vaikka me kuinka lailla tätä edistettäisiin, niin se ei onnistu, jos ei siellä tieto kulje näiden viranomaisen välillä. Yksi ongelma on todella tiedonkulkua, mutta sitten on tietysti myöskin asenne moniammatillista yhteistyötä kohtaan. Se on onneksi parantunut vuosien aikana, ja tiedetään toki, että aina tällaiset ongelmakimpputilanteet vaativat monenlaista näkökulmaa.

Toinen, mistä haluan erityisesti nyt muistuttaa — ja kun täällä on ministeri Haatainen, jolla on terveydenhuollon koulutus niin ikään — on se, että meillä on todella paljon terveysongelmia pitkäaikaistyöttömillä, niin mielenterveys- kuin somaattisiakin ongelmia, ja uskallan väittää, että työttömien terveydenhuolto ei pelaa kunnolla tuolla kunnissa. Sehän siirtyy nyt sitten tuonne hyvinvointialueille, mutta sitä suuremmalla syyllä sanon, että jos ei me nyt huolehdi siitä yhteistyöstä, mitä hyvinvointialueet ja kunnat tekevät tai mitä niiden pitäisi tehdä nimenomaan työttömien suhteen, niin meille tulee kyllä suuri ongelma siinä. Meillä on tällä hetkellä hyvin paljon työttömyyttä, mutta meillä on myös työvoimapula, ja kohtaanto-ongelman yksi syy on se, että siellä pitkäaikaistyöttömissä on niin heikossa kunnossa olevia henkilöitä.

Aikoinansa tehtiin ihan laki. Olin silloin työ- ja tasa-arvovaliokunnassa, ja me ihan lakisääteisesti normitettiin tätä työttömien terveydenhuoltoa. Terveydenhuoltolaissa se on sanottu ihan selvällä suomen kielellä, että työttömien terveydenhuolto pitää hoitaa, mutta valitettavasti se ei kaikissa kunnissa tällä hetkellä toteudu.

Aikoinaan tehtiin ihan tutkimus pitkäaikaistyöttömien terveydentilasta, ja sieltä kuulee löytyi jos jonkinlaista: siellä oli mielenterveysongelmia, jopa pahanlaatuisia kasvaimia.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

mia. Ja kun niihin lähdettiin pureutumaan, niin se ihmisen kuntokin sitten parani ja ehkä se työllistymisenkin sitten helpottui.

Pyydän ystävällisesti ministeri Haataista, että hän kiinnittää erityistä huomiota — myös siellä alueilla kun käy — puheissaan siihen, että työttömien terveydenhuolto, joka on lakisääteinen, myös toteutuu. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Piirainen.

17.25 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Vielä siitä, että olen nyt viime aikoina, parin viikon sisällä, tavannut nuoria ja semmoisenkin kaverin, joka oli huumeisiin sortunut. Hän sai työpajatoiminnan kautta sitten itsensä uusille urille ja piti sitä erittäin tärkeänä. Siellä oli kulttuuripuolen toimintaa, ja hänestä tuli nyt tämmöinen räppäri, elikkä oli kiinnostunut musiikista ja sitä kautta sitten pääsi tähän yhteiskuntaan kiinni.

Olisin vielä ministeriltä kysynyt. Kun tässä on nyt kiertänyt noita kuntia, niin tämä 20 000 asukkaan alueen muodostaminen ja sen soveltaminen sitten tuolla harvaan asutulla alueella näköjään tuottaa hirveän suuria vaikeuksia. Toiveita on esitetty siitä, että jos vaikka tämmöinen isompi järjestämisalue otetaan, niin eihän se tarkoita tietenkään sitä, että kunnista häviävät nämä toimijat. Onko se lähinnä hallinnollinen toimija niin, että sillä on järjestämisvastuu siitä alueesta ja sitten nämä toimijat voivat olla siellä kunnissa? Monella alueella tämä 20 000 asukkaan alue on hankalasti muodostettavissa. Mennään yli maakuntarajojen, ja sillä tavalla tämä on ainakin tässä vaiheessa tullut esteeksi. Tai sitten tässä ei vielä olla tarpeeksi perillä tästä lainsäädännöstä ja siitä, millä tavalla tämä sitten olisi parasta toteuttaa.

Tuosta kuntakokeilusta voi sanoa, että se on kyllä toiminut todella hyvin niin Kajaanissa kuin myös sitten Oulaisissa, missä kävin. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

17.27 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä ja asiantuntevista puheenvuoroista. Edustaja Piirainen otti esimerkin Oulaisista ja hyvistä tuloksista. Tämä on hieno asia, että niissä kuntakokeiluissa on lähdetty tekemään hyvää työtä paikallistasolla tuntien alueelliset ja paikalliset olot. Tämä TE24-hanke, lainsäädäntöhanke TE-palveluiden, TE-hallinnon siirtämiseksi kuntiin, on lausuntokierroksella, ja siellä on työvoiman minimimäärä 20 000 määritelty lähtökohdaksi. Siellä on joustonvaraa asetettu, 17 000 esimerkiksi työssäkäyntialueen perusteella, eli sillä tavalla siinä joustonvaraa on. Se on asetettu siihen sitä varten, että kun mennään aluetasolle, niin pystyttäisiin varmistamaan se, että siellä paikallistasolla selviydytään niistä laajoista tehtävistä, jotka nyt tulevat siirtymään kuntiin. Kuntakokeiluissa on vain yksi osa palveluista tällä hetkellä, mutta sinne tulisi nyt kaikki, koko se laaja variaatio, jota työvoimapalveluissa kaiken kaikkiaan on aina myös koulutushankintoineen.

Sitten täällä edustaja Satonen otti esille tämän hallintokysymyksen ja monet muutkin, kuten edustajat Risikko ja Eestilä, viittasivat siihen, kun hyvinvointialueet syntyvät ja sitten on kunnat ja on huolta siitä, miten tämä yhteistoiminta toimii niin, että sen ihmisen,

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

työttömän ja asiakkaan, näkökulmasta tämä pelittää oikein. Nuoret mainittiin, aivan oikein, täällä Eestilän puheenvuorossa. Se on tosi tärkeä.

Minä ajattelen itse niin, että kun meillä nyt nämä hyvinvointialueet syntyvät, niin se on yksi taho. Sittenhän meillä tällä hetkellä tämän lainsäädännön mukaan on TE-toimistot, 15 kappaletta, valtionhallintoaparaattina, ja sitten meillä on kunnat, ja tässä kuviossahan meillä on kolme. Nyt kun TE-palvelut siirtyvät kuntiin, niin tulee hyvinvointialue ja kunta, ja sen valtaväylän pitää nyt toimia kaikissa asioissa. Se on nuorten kysymyksissä, siihen liittyy oppilashuolto, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut, nuorisotoimi, tämän kaiken pitää toimia. Mutta sitten työttömien kohdalla erityisesti kuntouttavat palvelut, sosiaali- ja terveydenhuollon monet tukipalvelut ovat tosi tärkeitä. Ja tähän täytyy keskittyä, että se nyt sitten toimii. Siitä tähän tässä TYP-lakikokonaisuudessa on kysymys.

Mutta uskoisin, että tästä tulee helpommin hallittava kuin jos olisi erillisinä TE-palvelut, koska silloinhan tämän pyhän kolmion kanssa jouduttaisiin näitä töitä tekemään, näitä yhteyksiä rakentelemaan. Eli sillä tavalla sen pitäisi selkiintyä, ja se mahdollistaa nyt semmoista kunnollista, hyvää, sujuvaa yhteistyötä. Mutta kyllähän tämä siilojen Suomi on ollut aina olemassa, niin että saman kunnankin sisällä, suurenkin kaupungin sisällä voi olla vaikea virastojen välillä yhteistyötä pyöritellä. Mutta tähän tullaan keskittymään, ja hallitus kaikin tavoin keskittyy siihen, että tämä hyvinvointialue ja kuntayhteys tässä työllisyyspalveluiden osalta toimii.

Edustaja al-Tae otti esille yrittäjyyden, joka on todella tärkeä asia. Meillä on maahanmuuttajataustaisia ihmisiä, jotka ovat todella yrittäjähenkisiä ja haluavat yrittää, ja se tieto ja osaaminen on tosi tärkeätä. Kävin tapaamassa ukrainalaisia pakolaisia Helsingin keskuksessa. Siellä nämä ukrainalaiset ovat itse pystyttäneet hyvässä yhteistyössä eri yritysten kanssa todella toimivan kansalaisjärjestöpohjan. Siellä nousi esille myös se, että yrittäjyys olisi sellainen helpompi väylä päästä työelämään kiinni. Kun se suomen kielen taito nyt ei vain voi olla tänne tullessa kunnossa, niin se asettaa esteitä, ja yrittäjyys on monasti se tie. Nyt tulevassa koto-laissa tätä yrittäjyysasiaa kyllä tullaan korostamaan, ja se koto-selonteossakin nousi esille.

Sitten edustaja Reijonen otti esille kotouttamisen. Edustaja Reijonen poistuikin täältä, mutta olisin todennut vain sen, että kotouttamislainsäädännön perusteella paluumuuttoa kyllä tuetaan ja paluumuuttokorvaukset ovat olemassa. Mutta tämä varsinainen kotiuttamisajatushan oli siellä perussuomalaisten vastalauseessa, mutta sitä ei eduskunta äänestyksessä hyväksynyt mukaan tähän kotouttamisselontekoon.

Eli tämä lainsäädäntökokonaisuus menee nyt sitten valiokuntaan, ja kiitos hyvästä, vauhdittavasta keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä ampuma-asetlain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 80/2022 vp

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Kaikkonen.

Keskustelu

17.33 Puolustusministeri Antti Kaikkonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme puolustusministeriössä valmistelleet kiireellisenä tämän hallituksen esityksen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen. Tausta tälle muutokselle perustuu viime syksynä hyväksytyn puolustuselonteon sekä turvallisuusympäristön muutosta koskevan selonteon kirjauksiin ja puolustusvaliokunnan, voi sanoa, vahvaan lausumaan. Puolustusvaliokunta taitaa olla parhaillaan tuolla pohjoisessa tutustumassa Puolustusvoimien toimintaan, joten he eivät pääse ainakaan täysimääräisesti osallistumaan tähän keskusteluun, valitettavasti, mutta he pääsevät sitten valiokunnassa tähän syvemmälle.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on lisännyt voimakkaasti kansalaisten kiinnostusta vapaaehtoista maanpuolustusta kohtaan, ja tällä esityksellä vastaamme tähän kansalaisten osoittamaan vahvaan maanpuolustustahtoon. Esityksen perusvalmistelu on toteutettu puolustusministeriön asettamassa valmistelutyöryhmässä, jossa on ollut edustus puolustusministeriöstä, sisäministeriöstä, Pääesikunnasta, Poliisihallituksesta ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä. Työryhmässä on myös kuultu Rajavartiolaitoksen edustajaa asiantuntijana.

Tällä lakimuutoksella, hyvät kansanedustajat, mahdollistetaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen aseiden ja patruunoiden käyttö MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelevassa ampumakoulutuksessa. Lisäksi ammunnoista saadaan liikkuvampia ja tilanteenmukaisempia. Ampumakoulutuksessa ei saisi ampua sarjatulta. MPK:n sotilaallisia valmiuksia palvelevaan ampumakoulutukseen tulevat mukaan myös Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen harjoitusampumatarvikkeet eli esimerkiksi rynnäkkökivääreiden ja ilmatorjuntakonekiväärin niin sanotut paukkipatruunat ja kevyiden kranaatinheittimien harjoitusampumatarvikkeet. Tämä mahdollistaa simulaattoreiden käyttämisen.

Arvoisa puhemies! Lisäksi tässä hallituksen esityksessä tarkennetaan MPK:n kansainvälisen harjoitustoiminnan sääntelyä siten, että MPK:n on mahdollista järjestää kursseja ulkomailla samalla tavalla kuin Suomessa. Lisäksi MPK voi lähettää kurssilaisia, kilpailijoita, tuomareita ynnä muuta henkilöstöä muiden maiden asevoimien ja kansainvälisten organisaatioiden järjestämiin harjoituksiin, kursseille ja sotilastaitokilpailuihin.

Haluan kuitenkin korostaa, että kaikki nyt muutoksen kohteena oleva toiminta tapahtuu Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen henkilökunnan ohjauksessa, valvonnassa ja määräyksenantovallan alla. Eli mitään villiä länttä tässä ei siis olla luomassa, vaan vastaamme vastuullisesti ja hallitusti kansalaisten voimakkaasti kasvaneeseen kiinnostukseen vapaaehtoista maanpuolustusta kohtaan.

Tämän lain tavoiteltu voimaantulo olisi heinäkuun alusta eli varsin pian, mutta se on tietysti eduskunnasta kiinni. Eduskunta ottaa tietysti sen ajan, jonka haluaa, mutta voin ker-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

toa, että kyllä tätä tuolla kentällä aika lailla odotellaan, ja kovin toivottavaa olisi, että tämä saataisiin eduskunnassa lähiviikkoina käsiteltyä ja laki sitten ripeästi voimaan.

Arvoisa puhemies! Totean vielä lopuksi, että maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen päätettiin tämän vuoden toisessa lisätalousarviossa lisätä 3,163 miljoonaa euroa, josta Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK saa valtaosan. Tämä lisäys on merkittävä, ja sillä mahdollistetaan MPK:n tavoite tuplata koulutuksen määrää. Jos eduskunta hyväksyy tämän lakiesityksen, voi sanoa, että sekä resurssien että lainsäädännön puolesta vapaaehtoinen maanpuolustus saa loppuvuodeksi merkittävän parannuksen toimintaedellytyksiinsä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lehto.

17.37 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Ehdotuksena on siis Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampuma-aseiden, aseiden osien ja patruunoiden käytön mahdollistaminen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa. Tälle on kova tarve.

MPK:n harjoituksiin on kova tunku, ja myös naiset ovat kiinnostuneet näistä ammuntaharjoituksista, sen olen nähnyt itse henkilökohtaisesti, ja jonoa on niille kurseille. Kun ne ilmoittautumiset tulevat, niin saman tien ne alkavat olemaan täynnä. Se on hyvä, että näitä aseita nyt saadaan sitten enemmän lainaan MPK:lle. Tästä haluaisin ministeriltä myös kysyä, että kun esimerkiksi Rajavartiolaitos poistaa vanhoja pistooloja ja muita, niin eikö niitäkin voisi sitten luovuttaa MPK:n käyttöön. MPK:lle ne pistoolit, eikä mihinkään muualle tuhottavaksi sitten niitä — se olisi hyvä lisä myös. Ja nyt kun vapaaehtoiselle maanpuolustukselle on tulossa lisärahoitusta, niin ilokseni huomasin, että MPK nyt kilpailuttaa AR-15-kivääreitä itselleen. Siellä on kilpailutus menossa, ja se on hankkimassa niitäkin itsellensä. Vasta kyllä hankittiin pari vuotta sitten niitä AK-pohjaisia kivääreitä Koreasta, mitkä olivat aika rimpuloita, sen huomasin heti. AR-pohjaiset kiväärit ovat hyviä ja vähän niin kuin Natoon sopivia valmiiksi, ja monet reserviläiset käyttävät esimerkiksi sovelletun reserviläisammunnan yhteydessä paljon näitä AR-pohjaisia kiväärejä.

No, sitten tuo Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen patruunoiden käytön mahdollistaminen on kanssa todella hyvä asia. Nyt tiedetään, että niistä on kova pula, niitä patruunoita ei melkein saa edes rahalla harrastajat kaupasta. Jenkit alkoivat niitä jo nyt korona-aikana hamstraamaan, ja nyt sitten Venäjän hyökättyä Ukrainaan eivät monet reserviläiset saa henkilökohtaisia patruunoita hankittua harjoitteluunsa — niistä on pulaa.

No, kun puolustusministeri Kaikkonen on paikalla, haluaisin kysyä — tästä jää pöytäkirjaan merkintä: Kun vapaaehtoinen maanpuolustus saa plus 3,2 miljoonaa euroa lisärahoitusta, sanoitte, että MPK:lle menee suurin osa siitä, mutta miten se loppuosa? Saadaanko nyt kesken vuoden jo näille reserviläisliitoille — Suomen Reserviupseeriliitolle, Maanpuolustuskiltojen liitolle ja Naisten valmiusliitolle — lisää rahaa niitten toiminnan tukemiseen? Niihin on nyt myös tullut paljon lisää jäseniä, ja siellä on kanssa huutava pula rahasta, että saavat koulutuksia tehtyä. Kun ajattelee, että niitten jäsenmäärään nähden keskimäärin tukea on tullut puolustusministeriön kautta noin euro per jäsen, kun taas Suomen Rauhanpuolustajat, aseistakieltäytyjät ja Sadankomitea saavat rahaa paljon enemmän per jäsen, niin olisin kysynyt: tuleeko nyt kesken vuoden se, kuten maaliskuun alussa toimenpideoitteessani ehdotinkin, että nyt jo kesken vuoden jätettäisiin lisää näille reserviläisjärjestöille?

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: — Edustaja Mäkelä.

17.41 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys puolustusvoimien aseiden käyttämisestä maanpuolustusyhdistyksen koulutuksiin on tietenkin kannatettava ja hyvä esitys. Venäjän aggressio on lisännyt mielenkiintoa reserviläistoimintaa ja maanpuolustustoimintaa kohtaan, ja on tärkeää, että siihen kysyntään nyt pystytään myös vastaamaan.

Tuossa äsken edustaja Lehto otti hyvin esille myös muun reserviläistoiminnan kentän rahoituksen tarvetta, ja mielelläni kuulisin itsekin siitä, onko sinne lyhyellä aikavälillä nyt luvassa rahaa.

Näen tämän tilanteen niin, että kaikkia Suomessa olevia reserviläisiä ei ole realistisesti mahdollista kertausharjoituttaa Puolustusvoimien toimesta. Jos ajatellaan sitä laajaa reserviä, mikä Suomessa teoriassa on, lähes miljoonaan mieheen asti, niin eihän sille kaikelle porukalle voida järjestää ampumakoulutusta Puolustusvoimien toimesta. Eli tämä toiminta olisi hyvin kustannustehokas tapa pitää yllä asevelvollisuuden käyneiden miesten tottumus aseiden käsittelyyn, ja nyt kun naisetkin ovat tästä toiminnasta olleet kiinnostuneita, niin ehkä luoda uusia kokemuksia ja tottumusta lähtökohtaisesti siihen aseiden käsittelyyn. Eli tässä toiminnassa on hyvin monenlaisia hyötyjä nähtävillä, ja siksi tämä on kannatettavaa.

Se minua tässä hieman ihmetyttää, miksi tämä ei ole ollut laillista aikaisemmin. Kuitenkin, kun puhutaan siitä, että on tunnustettu toimija, joka hoitaa laissa säädettyä tehtävää Puolustusvoimain ohjauksessa ja käskyvallan alaisuudessa, niin minkä takia tällaisen asian säätäminen vaatii kymmenien tuhansien merkkien lakiesityksen ja pitkän pohdinnan? Miksi tämä ei ole ollut aivan koko ajan mahdollista?

Tietyllä tavalla tämä varovaisuus on hämmäntävää. Ymmärrän sen tarkoituksenmukaisen näkökulman siinä, että eihän esimerkiksi sarjatulen ampuminen ole ampumatarkkuuden harjoittelun kannalta mitenkään järkevää toimintaa, mutta miksi tällaisia asioita pitää lähtökohtaisesti lähteä kieltämään? Itse lähtisin paljon rohkeammin kehittämään Suomeen jonkinlaisia kodinturvajoukkoja, jotka toimisivat laajasti koko maan alueella.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

17.43 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä esitetään muutettavaksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia ja ampuma-aselakia. Muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa nykyistä laajemmin Puolustusvoimien ja Raja-vartiolaitoksen ampuma-aseiden käyttäminen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisena hallintotehtävänä järjestämässä ampumakoulutuksessa. Lisäksi tarkoituksena on mahdollistaa monipuolisemman ampumakoulutuksen järjestäminen kyseisessä toiminnassa. Edelleen tarkoituksena on mahdollistaa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle osallistujien lähettäminen ulkomaisten asevoimien ja kansainvälisten organisaatioiden järjestämään sotilaalliseen koulutukseen sekä tarkentaa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ulkomailla järjestämän koulutuksen sääntelyä.

Halusin kertoa tässä puheenvuorossani, mistä tässä on kysymys, ja kiitän ministeri Kaikkosta siitä, että hän on ottanut vakavasti Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiveen siitä, että tämä pitää nopeasti korjata. Ministeri Kaikkonenhan kutsui maanpuolustusjärjestöjä ja meitä, jotka emme ole varsinaisesti maanpuolustusjärjestöjä — edustan siis Naisten Valmiusliittoa, olen sen puheenjohtaja. Vaikka meillä Naisten Valmiusliitossa ei tällä hetkellä ole tällaista sotilaallista koulutusta eikä ole tällaista ampumakoulutusta, niin me kui-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

tenkin olemme tiiviissä yhteistyössä Puolustusvoimien ja MPK:n kanssa järjestämässä va-
rautumiseen ja turvallisuuteen liittyviä koulutuksia naisille. Siinä yhteydessä sain olla mu-
kana ministeri Kaikkosen kutsutilaisuudessa, jossa käytiin läpi näitä lainmuutostarpeita.
Voin vakuuttaa, että tämän lain, mistä nyt on meillä täällä hallituksen esitys, tarve on to-
della kiireellinen. Olinkin tyytyväinen, että ministeri Kaikkonen pisti nämä tulille sitten
heti, ja nyt se on jo täällä meillä. Tästähän oli lausuntokierros, ja kaikki käsittääkseni tuki-
vat tätä, ja sellaisia pieniä toivomuksia oli.

Olen tyytyväinen myös siitä, että ministeri Kaikkonen on tekemässä nyt selvitystä siitä,
mitä kaikkia muita lainsäädäntötarpeita on. Siinä tietysti toivon yhtä nopeaa toimintaa kuin
tässäkin, että saataisiin se selvitys ja saataisiin vielä tämän vuoden puolella liikkeelle se
lainsäädäntötyö. Siellä yhtenä on — mistä olen täällä monesti teille kertonutkin — turval-
lisuuskoulutettujen henkilöiden rekisteri, elikkä että meillä olisi sitten niistä henkilöistä re-
kisteri, jotka ovat käyneet näitä koulutuksia, mitä maanpuolustusjärjestöt ja muun muassa
Naisten Valmiusliitto järjestävät, jotta sitten, jos tai kun poikkeusolot mahdollisesti tule-
vat, me voisimme hyödyntää sitä osaamista. Tällä hetkellä ei sitä rekisteriä ole ja emme
pysty sitä täysimääräisesti hyödyntämään.

Tämä lakiesitys — aivan loistavaa. Nopeasti vain liikkeelle. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

17.46 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Yhdyn täällä kyllä edustaja Risikon sa-
noihin, että kyllä täytyy kiittää hallitusta, että tämä on nyt nopeasti mennyt ja Maanpuolus-
tuskoulutusyhdistyksen hyvin valmistelemiin tarpeisiin on vastattu. Tietenkin totean, että
tuskinpa tämä hanke on kovin suurta raja-aitaa opposition ja hallituksen välillä ollut mis-
sään vaiheessa tekemässä, kyllähän tämä on yhteinen hanke.

Arvoisa puhemies! Kun täällä on puolustusministeri paikalla, niin on syytä vähän laa-
jemminkin pohtia tätä maanpuolustustahtoa ja niitä investointeja, mitä sitten liittyy väistä-
mättä maanpuolustustahdon ylläpitämiseen ja vahvistamiseen. Me tiedämme, että Puolus-
tusvoimien hallinnassa on noin 40 ampumarataa ja yksityisiä ehkä 650, ja niitä oli silloin
vuosituhannen vaihteessa parituhatta. Ja meillä on nyt ollut erilainen aikakausi tässä yh-
teiskunnassa, ja on ehkä koettu, että tämmöinen ampumaurheilu, ampumaharrastus ja met-
sästys ja muut ovat ehkä joidenkin mielestä vähän huonojakin harrastuksia, mutta luulen,
että me olemme heränneet kaikki yhdessä tähän.

Ministerille vähän mainostankin omaa lakihanketta, joka täällä myöhemmin tulee, ja
tämä lakialoite on laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansal-
lisen turvallisuuden varmistamiseksi. En käy tätä aloitetta tietenkään nyt läpi, kun esittelen
sen myöhemmin; totean vain, että tämän lakialoitteen tarkoitus on nostaa ampumaratojen
yhteiskunnallista merkitystä niissä tilanteissa, joissa maanomistajan kanssa ei päästä kaup-
paan, maanvaihtoon tai pitkäaikaiseen vuokrasopimukseen. Jos me ajaudumme viimekät-
senä lunastusmenettelyyn, niin jos tämä lakialoite siinä auttaisi, että yhteiskunnallisesti me
näemme jokaisessa maakunnassa ainakin nämä keskusampumaradat sellaisiksi, että niille
täytyy löytyä se maa jostain — koska jos maata ei löydy, niin silloin tulee juuri se tilanne,
että kun ei ole kohtuullisen lähellä ampumarataa, missä voi harjoittaa muun muassa reser-
viläisammuntoja, niin maanpuolustustahto hiipuu. Tämä on minun mielestä sillä tavalla
tärkeä asia.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Tuonkin yhden asian, jonka ministeri varsin hyvin tietää: reserviläisten tervehdyksen siitä, että tämä Euroopan kemikaaliviraston totaali lyijykielto olisi katastrofaalinen nimenomaan harjoitusammunnalle, esimerkiksi reserviläisille ja metsästäjille. On aivan eri asia, mitä ne luodit sisältävät, kun ammutaan metsästyksessä; se ei ole ongelma, mutta silloin kun harjoitellaan... Ja jos me emme saa jollakin tavalla Suomelle erityisasemaa — koska se liittyy puolustuspolitiikkaan erittäin vahvasti — niin silloin on kyllä vaara, että tämä ampumaharrastus ja ampumaharrastus myös reserviläisten parissa heikkenee. Siihen meillä ei minun mielestäni ole varaa, ja minä nyt oletan, että ministeri on varsin hyvin tietoinen näistä EU-tasolla tapahtuvista hankkeista. Toivon — ja ainakin oppositiosta, kokoomuksesta, tulee vahva tuki sille — että taistellaan, ettei lyijykieltoa kokonaisuudessaan tule Suomeen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalli.

17.49 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa puhemies! Tätä esitystä on täällä laajasti kiiteltu, ja minä osaltani yhdyin näihin kiitoksiin.

Esityksessä ehdotettu muutos mahdollistaa siis nykyistä laajemmin Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ampuma-aseiden ja patruunoiden käyttämisen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämässä ampumakoulutuksessa. Tämä esitys ansaitsee kiitokset paitsi sisällöllisesti myös siitä tavasta ja ripeydestä, jolla se on annettu. Täällä on jo todettu, että puolustusvaliokunta tosiaan antoi maaliskuun lopulla pöytäkirjalausuman vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämiseen liittyen ja tämä muutosesitys tuohon lausumaan sisältyi ja nyt erittäin ripeästi ministeri on tämän esityksen valmistellut, ja siitä kyllä ministeri Kaikkoselle ja ministeriölle suuret kiitokset.

Suomalaisten maanpuolustustahto on perinteisesti ollut korkealla tasolla, ja tämä kevät — Venäjän hyökkäys Ukrainaun ja siitä seurannut turvallisuusympäristön muutos — on kasvattanut sitä entisestään ja tätä myöten herättänyt kasvavaa kiinnostusta myös vapaaehtoiseen maanpuolustukseen. Suomalaiset haluavat siis puolustaa isänmaataan ja parantaa siihen liittyen monenlaisia varautumisen taitoja ja tietoja. Näiden valmiuksien kehittämiseen liittyvässä koulutuksessa järjestökenttähän on erittäin keskeisessä roolissa, ja meidän päättäjien tehtävä on tietysti varmistaa, että näiden järjestöjen toimintaedellytykset ovat kunnossa. MPK on osaltaan vastannut kunnianhimoisesti ja ripeästi tähän kasvaneeseen tarpeeseen ja ilmoittanut tavoitteekseen tuplata koulutusten määrän. Tietynlaisia pullonkauloja siellä ovat olleet paitsi raha myös lainsäädäntö ja kouluttajien määrä, ja hallitus omalta osaltaan on näihin vastannut, eli määrärahoja on lisätty — kiitokset myös siitä. Tässä tosiaan tartutaan tähän lainsäädäntöön, ja uskomme, että myös kouluttajia saadaan riittävästi, koska on selvää, että niidenkin tarve kasvaa.

Yksi asia, joka myös on noussut esiin — eräänlainen pullonkaula, joka yhdessä on avattava — liittyy ampumaratojen määrään ja saatavuuteen eri puolilla Suomea. Vaikuttaa siltä, että tarvitsemme lisää ratoja, joko uusia tai sitten ehkä vanhoja käytöstä jo poistuneita voisi olla syytä avata uudelleen, ja näihin liittyy tiettyjä haasteita esimerkiksi ympäristöluvitukseen liittyen. Kysyisin ministeriltä: olisiko kenties mahdollista käynnistää jonkinlainen selvitystyö, jossa kartoitettaisiin, millä toimin ampumaratojen riittävyys ja saavutettavuus kaikkialla Suomessa turvattaisiin?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

17.52 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Sodan ajan puolustusvoimat koostuvat 90-prosenttisesti reserviläisistä, ja tahtoo olla niin, että näiden reserviläisten ampumataidon todellinen ylläpito riippuu varsin pitkälle heidän omasta aktiivisuudestaan. Venäjän oikeudeton, raakalaismainen hyökkäys Ukrainaan lisäsi rajusti ampumaseurojen jäsenyyksiä, ja varsinkin vapaaehtoiseen maanpuolustukseen on ollut kova tunku. Tähän vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ilmoittautui ennen sotaa 150 henkilöä päivätasolla, ja sodan puhjettua tuo määrä nousi 700 henkilöön päivässä, ja tuo luku on siitä vain noussut.

On äärimmäisen tärkeää, että maassamme maanpuolustustahto ja -into ovat korkealla tasolla, ja sitähän ne nyt ovat, ja on hieno asia, että tällä lakimuutoksella mahdollistetaan nyt sitten järkevällä ja turvallisella tavalla vapaaehtoisen maanpuolustuksen harjoittelu. Se on kyllä sitten myös erinomaisen tärkeää kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.

Olisi yhtä lailla tärkeää, että nyt huolehdittaisiin myös harjoittelupaikoista eli ampumaradoista ja niiden kunnosta ja määrästä. Olenkin jättänyt Kuopion kaupunginvaltuustossa valtuutettu Karoliina Partasen kanssa aloitteen Kuopion Heinjoen ampumaradan kehittämiseksi ja laajentamiseksi asian- ja ajanmukaiseksi. Kehotan lämpimästi toimimaan samoin muillakin paikkakunnilla, mikäli siihen tarvetta ilmenee.

Arvoisa ministeri, kiitän tästä lainmuutoksesta ja siitä työstä, mitä olette nopeasti ja ripeästi tämän asian eteen tehnyt. Tämä on äärimmäisen tärkeä asia, ja kannatan lämpimästi tätä lakiesitystä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

17.54 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Vapaaehtoinen maanpuolustustyö, jota Maanpuolustuskoulutusyhdistys organisoii, on erittäin tärkeää, ja sen suosio on entisestään kasvanut Ukrainan järkyttävän sodan seurauksena. Olen itsekkin osallistunut Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen reserviläisille järjestämiin, hyvin johdettuihin harjoituksiin aika paljonkin.

Ampumaharjoittelu on keskeinen osa vapaaehtoista maanpuolustustyötä, ja sitä pitää pystyä tekemään niillä aseilla, joita reserviläiset käyttäisivät kriisitilanteissa. Tätä tärkeää tavoitetta hallituksen esitys palvelee.

Uudistuksen toteututtua sotilaallisia valmiuksia palvelevia ammuntoja on tarkoitus lisätä tasaisesti. Alkuvaiheessa toiminta on tarkoitus tuplata. Olennaista on, miten nopeasti saadaan koulutetuksi uusia ammunnanjohtajia Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ja Puolustusvoimien toimintaan. Tarvitaan myös lisää koko maan kattavaa ampuma-asekouluttajien koulutusta. Ase- ja ampumakoulutus on reserviläisen koulutuksen keskeinen osa, mielestäni keskeisin osa.

Tärkeää on myös se, että Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle avataan mahdollisuus osallistujien lähettämiseen ulkomaisten asevoimien ja kansainvälisten organisaatioiden järjestämään sotilaalliseen koulutukseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Meri.

17.56 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Noin puolitoista kuukautta sitten suurin piirtein keskustelimme täällä kyselytunnilla ampumaradoista ja niiden rahoituksesta. Olemme tuoneet esille perussuomalaisina näitä faktatietoja, joista tekin silloin olitte huolissanne. Kun ampumaratojen määrä vielä 2000-luvun vaihteessa oli noin 2 000, niin se on

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

tällä hetkellä noin 650, ja siellä toimitaan paljon vapaaehtoistyön voimin. Silti siellä on paljon maaperä- ja pohjavesitutkimuksia, joita täytyy tehdä, ja taistellaan tietysti sen rahoituksen kanssa ja niitten ympäristölupien kanssa. En siis tarkoita sitä, että ei pitäisi ympäristönsuojelua olla, mutta miten voitaisiin varmistaa, että siellä on apua ja tukea tämän tyyppisiin tehtäviin, koska vapaaehtoistoiminnassahan lähdetään yleensä järjestämään tilaisuuksia, opettamaan reserviläisille ampumista ja tämän tyyppistä, eikä siellä ole välttämättä osaamista eikä aikaa byrokratiatalkoisiin?

Laaja ja toimiva ampumaverkosto palvelee metsästäjiä ja ampumaharrastajia ja reserviläisiä ja viranomaisia. Sen takia on erittäin tärkeää, että näitä ampumaratoja on riittävästi halukkaille, ja ilman rahaahan ne eivät pyöri. Olisin oikeastaan kysynyt: onko nyt ollut mitään konkreettista tietoa, miten ampumaradoille voitaisiin suunnata rahoitusta? Toinen kysymys liittyen tähän byrokraatiaan: onko mitään ideoita, että voitaisiin antaa sinne tukea ja apua juuri tähän byrokraatiaan? Niin kuin sanoin, niin se voi olla sellaiselle ihmiselle, joka haluaa olla siellä opettamassa vaikka ampumistaitoja... Itsekin olen tässä nyt kerran ehtinyt käydä ja ihan meni muuten tauluun kaikki, että siinä mielessä, vaikka ensimmäistä kertaa asetta pidin kädessä, niin oikein oli mukavaa. Ajattelin, että aina kun on aikaa, käyn siellä opastettuna harjoittelemassa. Niin olettaisin, että nämä henkilöt ovat enemmän kiinnostuneet nimenomaan siitä toiminnasta kuin sen byrokratian pyörittämisestä. Jos ministerillä on jotain uusia ajatuksia, niin mielellään kuulen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

17.58 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Itsekin kyselen vielä tämän ampumaraverkoston perään. Se on totta, että ympäristösäädökset ovat yksi syy ja toinen syy on juuri se, että siellä porukka ikääntyy, ja se hän vaatii aika paljon tietotaitoa ja resursseja, siis myös taloudellisia resursseja, kun lähdetään ampumaratoja uudistamaan ympäristösäädösten mukaisiksi.

Nyt kun mennään takaisin siihen lyijykieltoon, joka oikeasti on vaarallinen, niin toivon, että ministeri jollakin tavalla asiantuntijoitteen kanssa käy läpi, että kun on näitä uusia ampumaratoja, kun niille saadaan sitten paikka, minne perustaa, tai vanhoja, niin pystyttäisiin EU:lle viemään dokumenttia, että siellä on helppo nämä maat, mihin sitten lyijyhaulit ja lyijyluodit menevät, ikään kuin ympäristöystävällisesti poistaa ja vaihtaa, ettei siitä tulisi taas tämmöistä byrokraattista estettä, jotta jollakin tavalla EU oivaltaisi ja ymmärtäisi, kuinka merkittävää Suomelle on se, että meillä on vähän joka toisessa kodissa aseita ja metsästys kuuluu suomalaiseen kulttuuriin ja sitä kautta tämä ei ole millään tavalla vaarallista, että meillä on sitten paljon aseita, päinvastoin. Se on meidän koko armeijan ja reservin lähtökohta, että ihmiset osaavat liikkua luonnossa ja ymmärtävät, miten aseita käsitellään ja osaavat sen jo ikään kuin lapsesta lähtien. Sen takia olisi hyvä tämmöinen myöta-mielinen signaali sitten valtionkin, keskushallinnon taholta, että meidän täytyy oikeasti edistää näitä, koska on olemassa tietenkin ihmisiä, jotka näkevät, että aina kun ampumarata tulee, sitä pitää vastustaa ja se on jotenkin väärin, niin että saataisiin erilainen ilmapiiri, koska tämä on vahvasti sidoksissa myös maanpuolustustahtoon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Kaikkonen, olkaa hyvä. [Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Menisinkö oikein tuohon?] — Tulkaa ihmeessä. [Puhuja siirtyy

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

puhujakorokkeelle — Antti Kaikkonen: Kiitoksia, arvoisa puhemies! On jotenkin arvokkaampaa näin.] — Ehdottomasti.

18.00 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Kiitoksia hyvistä huomioista ja kysymyksistä, hyvät kansanedustajat. Edustaja Lehto ja muutama muukin todella toi esiin tämän havainnon siitä, että kurssit ovat täynnä ja myös naisten kiinnostus on lisääntynyt. Tämä on totta kai, ajattelen niin, myönteinen asia, että kiinnostusta meillä on, ja nyt täytyy todella purkaa näitä erilaisia pullonkauloja, mihin muun muassa edustaja Kalli viittasi, jotta voidaan vastata paremmin tähän kysyntään, mikä meillä on.

Kysyttiin näistä Rajan pistooleista. Edustaja Lehto, kyllä se lähtökohta sekä Rajavartiolaitoksella että Puolustusvoimilla on, että kyllä ne aseet sinällään pysyvät Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien omistuksessa, mutta niitä voidaan sitten tarpeen mukaan myöntää tähän harjoittelutoimintaan valvonnan alla. Mutta toisaalta on kyllä niinkin, että MPK hankkii myös itse aseita, mihin myöskin viittasitte, ja siellä todella on tällaisia hankkeita päällä. Eli siihen pullonkulaan, että ei olisi aseita riittävästi, pyritään eri tavoin tässä vastaamaan, ja uskon, että tässä aika lailla hyvin tämä tilanne tulee korjattua.

No sitten reserviläisjärjestöjen muista avuista: ylimääräinen valtionapuhaku on tulossa, ja sen jälkeen tarkempi jako näitten järjestöjen kesken selviää, eli lähitulevaisuudessa tämä asia kirkastuu.

Edustaja Mäkelä, toitte hyvin esiin vapaaehtoisen maanpuolustustoiminnan merkitystä tuossa puheenvuorossanne. Sitten täytyy tietysti todeta, että vapaaehtoisen toiminnan lisäksi myös kertausharjoituksia kyllä lisätään, ja silläkin on tietysti tässä kokonaisuudessa merkitys — aika tuntuvastikin itse asiassa. Miksei asioita ole laitettu kuntoon aiemmin tältä osin? No sitä pitää ehkä kysellä edellisiltä päättäjiltä, mutta hyvä, että tulee edes nyt siten laitettua nämä paremmalle tolalle.

Edustaja Risikolle toteaisin vielä, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittäminen ei toki pysähdy tähän vaan kehittäminen jatkuu ja järjestöjen kanssa käydään keskustelua siitä, mitä muita kehittämistarpeita ja toiveita vapaaehtoisen maanpuolustuksen kentällä on, ja varmasti tämä kehittämistyö eri tavoin tulee jatkumaan.

Edustaja Eestilä, nostitte esiin tämän EU:n lyijykieltoasian. Itse asiassa siinä vastuuministeriö on sosiaali- ja terveysministeriö, ehkä vähän yllättäenkin, mutta näin on, niin kuin varmasti tiesittekin, ja ministeri Lindén on tässä nokkamiehenä. Totta kai me puolustusministeriöstä ollaan viestitetty näitä maanpuolustuksen tarpeita tässä, ja on tärkeää todella, että näissä päästään tolkkuliseen ratkaisuun.

No sitten sekä edustaja Eestilä, te, että useampi muu edustaja — ainakin edustajat Kalli, Kilpi ja Meri, saattoi olla joku muukin — otitte esiin tämän ampumarata-asian. Yleisesti tietysti täytyy sanoa se, että pitää lähteä siitä, että ampumaharrastus on hyvä harrastus, metsästys on hyvä harrastus ja nämä harrastukset palvelevat meidän maanpuolustuksen etua. Ja täytyy olla sitten paikkoja, missä näitä voi harrastaa, ja ampumaradathan näitä tietysti ennen muuta ovat, ja ampumaratoja yksinkertaisesti tarvitaan. Ei kaikkia voi kieltää, muuten näitä harrastuksia ei voi ylläpitää, ja se vaikeuttaa oleellisesti sekä metsästystä että muita ampumaharrastuksia. Tämä ampumaratapuoli on aika lailla taas muiden vastuulla — sisäministeriön ja ympäristöluopien puolelta ympäristöministeriön — mutta totta kai se myös itseäni puolustusministerinä askarruttaa, miten tämä kokonaisuus saadaan hoidettua nyt ja tulevaisuudessa. Katson, mitä osaltani voin tehdä tässä asiassa, ja aion ottaa tämän tematiikan esille ympäristöministerin kanssa, eli sen, miten voidaan edesauttaa sitä, että meillä

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

ampumaratoja on, ja niitä voisi olla mielellään vaikka vähän lisääkin tulevaisuudessa, jotta tähän isoon kysyntään voitaisiin vastata. Aion ottaa tämän tematiikan esille ympäristöministerin kanssa.

Edustaja Kalli, osin tuli huomioihinne vastattua, mutta nostitte esiin myös tuon korkean maanpuolustustahdon. Se todellakin on tapissa tällä hetkellä Suomessa, taitaa olla ihan kaikkien aikojen ennätystasolla. Kun on kysytty mittauksissa, oletko valmis puolustamaan omaa maatasi — erittäin korkeita lukuja. Sekä Euroopan että maailmanlaajuisesti me ollaan nyt todella korkealla näissä mittauksissa.

Myös edustaja Kilpi otti esiin tämän kasvaneen aktiivisuuden ja lisääntyneet jäsenmäärät järjestöissä, ja olemme siitä hyvin tyytyväisiä.

Myös edustaja Kivirannan havaintoihin voi yhtyä.

Tosiaan, kun eduskunta alkaa käsitellä tätä, minusta tämä lähetekeskustelu meikäläisen korviin lupaa hyvää. Kiitän tästä myönteisestä vastaanotosta, ja olisi hienoa, jos tämä saataisiin nyt lähiviikkoina käsiteltyä eduskunnassa, niin että se voisi tulla voimaan 1.7., ja mielestäni meillä on kyllä kaikki edellytykset toimia tällä tavalla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitokset. — Nyt, arvoisat edustajat, aika, joka tässä vaiheessa tälle keskustelulle on varattu, on täynnä, mutta jos edustaja Lehto hyvin lyhyesti.

18.06 Rami Lehto ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Kaikkoselle hyvistä vastauksista. Tänään tuli moneen kysymykseen vastaukset. Tämä on saatu näin nopeasti tänne eduskuntaan ja käsitellään tämä myös nopeasti — uskon, että tuskin kukaan tätä vastustaa.

Mutta sitten haluaisin palata vielä näihin Rajavartiolaitoksen aseisiin, esimerkiksi siihen, kun tässähän on, että niitä voidaan käyttää, MPK:kin voi näitä lainata. Mutta kun me tiedetään, että Rajavartiolaitoskin tietyssä vaiheessa aina uusi aseistustaan ja hävitetään sitten ne vanhat, niin eikö näitä voisi antaa harjoituskäyttöön vaikka Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle harjoitusaseiksi, ettei tarvitsisi aina hankkia kaikkia uusia, eli ettei hävitettäisi aina pois, kun ne kumminkin ovat käyttökelpoisia mutta ne vaihdetaan tietyssä vaiheessa? Kuten poliisikin vaihtaa tietyssä vaiheessa aseistustaan, niin näitäkin voisi hyötykäyttää sitten eikä hävitettäisi niitä pois.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Kaikkonen, ja sen jälkeen tämä keskustelu on käyty.

18.07 Puolustusministeri Antti Kaikkonen (vastauspuheenvuoro): Tämä asia voidaan varmasti käydä vielä valiokuntakäsittelyssä tarkemmin läpi, mutta kun Rajavartiolaitoksen puoli kuuluu sisäministeriön alle, niin en uskalla lähteä heidän pistooleitaan eteenpäin lupaamaan. Mutta ehkä se voidaan siellä valiokuntakäsittelyssä katsoa, onko tämän suhteen mahdollista liikkua vaiko eikö.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen osallistumisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) toimintaan annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 42/2022 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 8/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 8/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskusteluun, edustaja Meri.

Keskustelu

18.08 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Lakivaliokunnan puheenjohtajana esittelen lyhyesti mietinnön sisällön. Kysymyksessä on esitys, että muutetaan lakia Suomen osallistumisesta Euroopan syyttäjänviraston toimintaan eli niin sanottua EPPO-lakia. Esityksessä EPPO-lakiin lisätään uusi 4 a §, joka koskee syyttäjien sosiaaliturvaa.

Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotetun muutoksen myötä valtuutetun syyttäjän sosiaaliturvaetuudet, kuten esimerkiksi eläkekarttuma ja palkasta perittävät sosiaaliturvamaksut, täyttävät EPPO-asetuksen mukaiset vaatimukset ja vastaavat kansallisen syyttäjän etuuksia ja maksuja. Lakivaliokunta on myös pyytänyt asiasta sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnon, joka on todennut, että sillä ei ole ollut huomautettavaa esitykseen.

Lakivaliokunta katsoo sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausuntoa vastaavasti, että edellä todetun vuoksi ehdotettu lainmuutos valtuutettujen Euroopan syyttäjien sosiaaliturvan järjestämisestä on välttämätön. Esityksen mukaan Suomi on nimennyt kaksi tällaista valtuutettua Euroopan syyttäjää, eli näin ollen hallituksen esityksessä selostetuista syistä sekä saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa hallituksen esityksiin sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana, ja valiokunnan päätösehdotus on yksimielinen. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 42/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 46/2022 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 3/2022 vp

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 3/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskusteluun, edustaja Elo.

Keskustelu

18.10 Tiina Elo vihr (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on ympäristövaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä laeiksi jätelain ja Harmaan talouden selvityksiköistä annetun lain muuttamisesta. Esittelen nyt asian valiokunnan puheenjohtaja Sipilän ollessa estynyt.

Tällä lailla siis muutetaan jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytyksiä. Jatkossa velvollisuus hakea hyväksymistä jätehuoltorekisteriin kohdistettaisiin myös Suomen ulkopuolelle sijoittuneisiin jätteen kuljettajiin ja välittäjiin, joiden toiminta ulottuu Suomeen. Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueelle sijoittuneet jätteen kuljettajat, jotka on rekisteröity sijoittumismaansa vastaavaan jätehuoltorekisteriin, hyväksyttäisiin vastavuoroisuuden perusteella. Kotimaisten jätteen kuljettajien hyväksymisen edellytyksenä olisi liikennelupa. Ja toiminnanharjoittajan, jonka toiminta ei edellytä liikennelupaa tai joka on sijoittunut Euroopan talousalueen ulkopuolelle, olisi oltava luotettava. Kotimaisten toiminnanharjoittajien luotettavuus puolestaan selvitetäisiin Harmaan talouden selvityksikön laatimien velvoitteidenhoitoselvitysten perusteella. Näiden ehdotettujen muutosten tavoitteena on varmistaa, että vaatimustaso olisi mahdollisimman yhdenmukainen eri toimijoilla, ja sen lisäksi tarkoitus on torjua harmaata taloutta.

Tätä varten perustettaisiin kaksi uutta julkista tietopalvelua. Jätehuoltorekisteriä koskevassa tietopalvelussa julkaistaisiin jätteen kuljettajat ja välittäjät, joilla on oikeus harjoittaa ammattimaista jätteen kuljettamista tai välittämistä Suomessa. Tuottajarekisterin tiedoista perustettaisiin tietopalvelu, josta voisi tarkistaa tuottajarekisteriin hyväksytyt tuottajat ja tuottajayhteisöt sekä niiden jäsenet. Näillä tietopalveluilla parannettaisiin tiedonsaantia rekistereihin hyväksytyistä toiminnanharjoittajista.

Lisäksi perustettaisiin uusi rekisteri jätteiden siirtoasiakirjojen tiedoista, ja tällä rekisterillä pantaisiin osaltaan täytäntöön EU:n lainsäädännön vaatimuksia vaarallisen jätteen ja pysyviä orgaanisia yhdisteitä sisältävän jätteen jäljitettävyydestä ja valvonnasta.

Lisäksi tämän esityksen tavoitteena on tehdä yleisestä tietosuojasetuksesta ja henkilötietojen suojaa koskevasta kansallisesta lainsäädännöstä ja perustuslakivaliokunnan uusimmasta tulkintakäytännöstä johtuvat täydennykset jätelain rekisterisääntelyyn. Samalla pyritään selkeyttämään rekisterinpitäjien vastuuta ja parantamaan luonnollisten henkilöiden tietosuojaa.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys toteuttaa osaltaan hallitusohjelman tavoitetta vahvistamalla Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä. Ympäristövaliokunta pitää tähän esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia hyvinä ja kannatettavina, mutta päätti saamansa selvityksen ja talousvaliokunnan lausunnon perusteella ehdottaa muutamia pieniä täsmennyksiä lakiehdotuksiin.

Valiokuntakäsittelyssä kannettiin huolta siitä, että jos siirtoasiakirjarekisteriä ei saisi otettua käyttöön ennen lain voimaantuloa, alkaisi tiedonsiirtoon liittyvien velvoitteiden laiminlyönnistä saada laiminlyöntimaksua. Tähän valiokunta toteaa, että tämä lakiehdotuk-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

seen sisältyvä rekisteri on jatkumo toimijoiden velvollisuudelle laatia siirtoasiakirjat sähköisinä ja sen avulla toimeenpantava jo voimassa olevat jätedirektiivin säännökset. Tämän rekisterin avulla toimeenpantava jätedirektiivimuutos on tullut voimaan jo kesällä 2018, ja sen edellyttämät lainsäädäntömuutokset olisi tullut panna kansallisesti täytäntöön jo 5. päivään heinäkuuta 2020 mennessä. Eli tieto tämän rekisterin tulosta on ollut olemassa jo pitkään, ja toimijoita on informoitu uusista velvollisuuksista ja rekisterin käyttöön-otosta sekä pyritty löytämään ratkaisuja tiedonsiirtoon liittyviin haasteisiin. Vielä totean, että tämä tiedonsiirron toteuttaminen toimijoiden järjestelmistä tähän rekisteriin ei tarkoita kokonaan uuden järjestelmän luomista, vaan on olemassa olevien tietojärjestelmien päivittämistä. Ja koska tätä asiaa on valmisteltu käyttäjien kanssa, niin valiokunta päätyi siihen, että ei ole syytä viivästyttää tämän rekisterin käyttöönottoa tästä hallituksen esityksestä, joka on 1.9.2022, mutta näiden laiminlyöntimaksujen osalta päädyimme kuitenkin esittämään, että se otetaan käyttöön vasta vuoden 23 alusta ja näin mahdollistetaan toimeenpanon alkuvaiheessa neuvova ja opastava viranomaistoiminta ilman, että virheisiin liittyy heti maksuseuraamuksia.

Arvoisa puhemies! Tässä keskeiset huomiot hallituksen esityksestä sekä ympäristövaliokunnan mietinnöstä, joka oli yksimielinen. Tämä jätelain muuttamista koskeva lakiehdotus liittyy vuoden 22 toiseen lisätalousarvioesitykseen, ja se on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Kiitoksia esittelystä. — Ja edustaja Mäkelä.

18.15 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys jätelain muuttamisesta vaikuttaa varsin tekniseltä, ja sitä tuskin kukaan erityisemmin vastustaa. Hieman kuitenkin ihmettelen sitä, miksi näinkin yksinkertaisen asian muuttaminen vaatii näin paljon tekstiä, selityksiä, lausuntoja, määritelmiä. Siellä oli monta kappaletta esimerkiksi tämän esityksen ihmisoikeusvaikutuksista, mikä on aika hämmäntävää, että ei ihmekään, että tässä maassa ei saada asioita muutettua, kun tällaiset selvitykset ovat tarpeen.

Se jäi hieman auki, onko tällä rekisterillä, mistä tässä puhutaan, jotain kustannusvaikutuksia. Eli osittain siihen tuli vastaus, että se liittyy olemassa oleviin järjestelmiin ja niiden päivittämiseen, mutta itse tietojärjestelmien parissa joskus työskennelleenä tiedän, että joskus sellainen päivittäminenkin saattaa aiheuttaa joitain kustannuksia, enkä äkkiseltään löytänyt hallituksen esityksestä enkä valiokunnan mietinnöstä selvitystä kustannuspuolesta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 46/2022 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Lakialoite laiksi ulosottokaaren 6 luvun 4 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 22/2022 vp Leena Meri ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.17 Leena Meri ps (esittelypuheenvuoro): Kiitos paljon, arvoisa puhemies! Kyseessä on erittäin tärkeä aloite. Tämä on lakimuutosaloite ulosottomenettelyyn.

Nykyisinhän kun ollaan ulosotossa, niin laki lähtee siitä, että ensin varat kerrytetään korolle ja sen jälkeen pääomalle ja sitten viimeksi vasta kuluille, elleivät asianosaiset ole jostakin syystä toisin sopineet, mutta tämä on se menettely. Ja tämän lakialoitteen ideana on se, että ensin lyhennettäisiinkin korkoa, jonka jälkeen pääomaa ja sitten vasta kuluja. Me olemme tästä aikaisemmin kansanedustaja Tavionkin kanssa tehneet jo toimenpidealoitteen, mutta kun se ei ole johtanut valitettavasti etenemiseen, niin teimme nyt sitten lakialoitteen. Jospa se sitten vähän vauhdittaisi sitä, pitäisi tätä asiaa esillä ja toisi sille painoarvoa, koska toimenpidealoitehan ei pääse niin sanotusti tänne salin pönttökeskusteluihin, vaan se menee vain suoraan valiokuntaan, ja tämä tuo vähän korkeamman noston sille asialle.

Tämän lakialoitteen tarkoituksena on tosiaan se, että ensin lyhentyisi korko ja velallisen maksamat suoritukset ulosotossa kohdistuisivat ensin nimenomaan pääomaan. Ja kun nykyisin ensin lyhennetään korkoja, niin velan pääoma lyhenee monissa tapauksissa toivotoman hitaasti, kun velallisen maksusuoritukset riittävät lähinnä korkomenoihin, jos niihinkin. Ja tämän tarkoituksena on ehkäistä pitkään jatkuvia velkaongelmia ja tietysti helpottaa sitä, että pääsee velattomana uuteen alkuun, eikä vaan ikuisesti maksa niitä korkoja, ja sitten se pääoma on siellä vuosikymmeniä — no, ei nyt ehkä: ulosoton vanhentumista koskevat säännöksetkin ovat olemassa, mutta joka tapauksessa ei ole järkeä... Tuon tuossa kohta esimerkkejä siitä, miten tämä muuttaa sitä tilannetta, jossa korko siellä juoksee, kun pääoma ei lyhene.

Me ollaan puhuttu ylivelkaantumisesta viime vuosina paljon, ja hallitusohjelmassakin on tähän ollut tavoitteita, mutta esimerkiksi tämä asia on hoitamatta. Tämän lakialoitteen kanssa on ollut myös eduskuntaan tuloillaan kansalaisaloite syksyllä 2020; valitettavasti se ei kerännyt riittävästi nimiä, jotta olisi saavuttanut tiensä tänne, mutta kuitenkin 7 500 allekirjoitusta sekin sai, eli huolia on tuotu kansalaistenkin toimesta esille.

Esitän käytännön esimerkin, mitä tämä voisi tarkoittaa. Jos henkilöllä on ulosotossa 100 000 euroa velkaa, niin nykyisin ensin käytännön myötä viivästyskorkoihin menee 7 000 euroa vuodessa, eli lähes 600 euroa kuukaudessa. No, monien maksuvara ei ole kauhean hyvä, mutta jos ajatellaan, että olisi vaikka 1 000 euron maksuvara, niin ensimmäisenä vuotena tuo pääoma pystyy lyhenemään vain 5 000 euroa vuodessa. Jos on siis 1 000 euron kuukausittainen lyhennysvara ulosotossa, ja korkoihin menee leijonanosa eli 7 000 euroa, niin tuosta 12 000 euron vuotuisesta potista ei ole pääoma lyhentynyt kuin 5 000 euroa. Mutta jos käännettäisiin tämä ajatus nyt niinpäin, että ensin maksetaan pääomaa ja sitten vasta korkoja, niin ero olisikin jo useita tuhansia. Nykyjärjestelmällä tämä olisi lyhentynyt vuodessa niin, että pääoma on 95 000 euroa, mutta tällä toisella järjestelyllä se olisi-kin 88 000 euroa. Eli kun se pääoma siellä lyhenee, niin joskus se velkakin loppuu.

Me olemme hyvin paljon keskustelleet näistä ylivelkaantumisesta koskevista asioista, ja ylivelkaantumisesta ja pitkään jatkuvasta ulosotossa elämisestä aiheutuu niin yksilöille

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

kuin yhteiskunnalle merkittävää haittaa. Työn tekeminen tuntuu kannattamattomalta, kun pääoma ei koskaan tunnu lyhenevän — vaikka säännöllisesti maksaa, velkasumma ei pienene. Ulosottovelallinen elää samalla elintasolla riippumatta siitä, yrittääkö hän parhaan kykynsä mukaan selvitä veloistaan. Ja mitä pidempään näköalattomuus jatkuu ja velkavankeuden päättymispäivää ei ole näkyvissä, niin sitä todennäköisempää on, että yksilö ajautuu monenlaisiin ongelmiin ja ahdistukseen ja varmasti elämästä lähtee nimenomaan se näköala. Ja sitten voi olla niin, että syrjäytyy jopa työmarkkinoilta, kun ajattelee, että eihän siellä töissä kannata käydä, kun ei nuo velatkaan tuosta tunnu pienentyvän; ei siellä muita kuin ulosottomies kolkuttele.

Ja ehdotus ei ole myöskään velkojan kannalta kohtuuton. Kuten esimerkkitapauksistakin ilmenee, alkuperäinen velka maksetaan siis kokonaisuudessaan, ja edelleenkin tulee viivästyskorkoja maksettavaksi, siitä ei ole kysymys. Kuten tiedämme, velkaantumisen taustalla on monia syitä, ja jokainen yleisesti ottaen haluaa veloistaan eroon. Velkaantumisen syynä voi olla työttömyys tai lomautus, sairastuminen tai vaikka epäonnistuneet asuntokaupat; on joutunut siitä velkaantumaan. Ja nyt kun meillä on ollut nämä koronatausta, ihmisillä on varmasti ollut haasteita maksujensa kanssa, ja nyt tämä Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset — sekin on varmasti vaikuttanut siihen, että ihmisillä on tiukkaa rahojensa kanssa ja helpommin joutuu ulosottoon. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 21 ulosottovelallisia oli noin 561 000, eli joka kymmenellä oli viime vuoden aikana maksu- ja ulosototapahtumia ulosotossa. Tässä on aika merkittävästä ryhmästä kysymys.

Tosiaan lakialoite kuuluu niin — tarkistan vielä, etten muista ulkoa väärin — että ulosottokaaren 6 luvun 4 §:ä muutetaan siten, että ulosottomiehen on kohdennettava kertyneet varat ensin kunkin saatavan pääomalle, sen jälkeen koroille ja viimeksi kuluille, eliikka muutetaan sitä nykyistä järjestystä. Kiitos, ja toivon, että tämä meidän lakialoitteemme menee läpi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Äsken, arvoisat edustajat, annoin hieman väärää informaatiota kun sanoin, että lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Tarkoitukseni oli sanoa, että varataan tässä vaiheessa enintään se 30 minuuttia, toki jatkamme sitten, jos on tarvetta. Näin. — Ja edustaja Tavio onkin siellä jo valmiina, olkaa hyvä.

18.24 Ville Tavio ps: Herra puhemies! Perussuomalaiset vaativat oikeutta ja kohtuutta ulosottoon joutuneille. Tässä lakialoitteessa ehdotamme ulosottokaaren 6 luvun 4 §:n muuttamista siten, että ulosotossa kertyneet varat kohdennetaan ensin pääomalle, vasta sen jälkeen koroille ja viimeiseksi kuluille.

Pitkään jatkuva velkavankeus ei ole yhteiskunnan edun mukaista. Ehdotettu muutos auttaisi ulosottovelallisia suomalaisia pääsemään tilanteessaan eteenpäin. Nykyään ulosottomaksut kohdennetaan ensisijaisesti korkojen lyhentämiseen. Tämä johtaa usein siihen, että ulosottolyhennyksistä huolimatta velan pääoma pienenee hyvin hitaasti. Ongelma saadaan korjattua kohdistamalla suoritukset ensisijaisesti velan pääomaan.

Työnteko on nykyisin ulosottovelallisille liian kannattamatonta, jos palkasta tehtävistä maksusuorituksista huolimatta velkasumma ei juuri pienene. Tämä johtaa monien ulosottovelallisten ahdinkoon. Jos velallinen kohtaa toivottomuuden tunteensa takia terveysongelmia ja työkyvyttömyyttä, kustannukset siitä lankeavat yhteiskunnalle. On velallisen, velkojan ja valtion yhteinen etu, että velat saadaan maksettua. Nyt käsiteltävä lakialoite on

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

kohtuullinen myös velkojan kannalta, sillä velallisten töihin kannustaminen lisäisi potentiaalisesti myös suorituksia velkojille.

Nyt käsiteltävä lakialoite on yksi niistä keinoista, joilla perussuomalaiset haluavat uudistaa ulosotossa olevien tilannetta. Olemme jo aiemmin ilmaisseet tukemme maksuhäiriömerkintöjen kestoajan lyhentämiselle ja ulosoton suojaosuuden nostamiselle. Haluamme purkaa ulosotossa olevien ihmisten työllistymisen kannustinloukkuja.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Elomaa.

18.26 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kuinka pitkään saa puhua? Onko se viisi minuuttia?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tästä pöntöstä noin seitsemän minuuttia.

Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite on kannatettava, ja kiitos edustajat Meri ja Tavio, tämä on perussuomalaisillekin todella tärkeä asia viedä eteenpäin. Tämä lakialoite on kannatettava, koska se toisi kohtuullisuutta velkojen perintään. Mielestäni kuulostaa oikeudenmukaiselta, että aloitteessa ehdotetulla tavalla ulosotossa kertyneet varat olisi kohdennettava ensin pääomalle ja vasta sen jälkeen kunkin saatavan korolle sekä vasta viimeksi muille kuluille.

Nämä ulosottoasiat ovat sellaisia, joita olen myös henkilökohtaisesti pitänyt oman edustajakauteni aikana tähän asti hyvin paljon esillä, ja näitä lukuisia valtiopäivätoimia on tullut tehtyä. Pienissä asioissa ollaan menty nyt eteenpäin tässä, mutta paljon olisi vielä tehtävää, sillä velkojen perintä on julma maailma, joka kaipaa kipeästi ojennusta valtiovallan toimesta.

Nyt alalla vallitsee villin lännen pelisäännöt ja pientä ihmistä kyykytetään suorastaan härskillä tavalla. Valitettavan usein alkuperäinen velka kasvaa erilaisten maksujen ja korkojen myötä moninkertaiseksi. Yritykset koettavat rahastaa joka käänteessä, ja on yleisesti tiedossa oleva ongelma, että perintäalalla toimii firmoja, jotka pelaavat todella likaisesti eivätkä toimi lakia noudattaen. Ihmisten velkaongelmat ovat merkittävä yhteiskunnallinen haaste, sillä ne vaikuttavat monella tapaa ihmisten arkeen, jaksamiseen, hyvinvointiin toimeentulon lisäksi. Ei ole yhteiskunnan etu myöskään, että velkaongelmat kärjistyvät perintämenettelyn kautta. Olisi suotavaa, jos lainsäädännöllä helpotettaisiin tavallisten suomalaisten poispääsyä velkahelvetistä ja rajoitettaisiin härskiä koronkiskontaa ja perintämaksujen keräämistä. Tilanne on erityisen ajankohtainen juuri nyt, sillä korona ja Venäjän hyökkäyksen myötä mullistunut taloustilanne heijastuvat vahvasti ihmisten toimeentuloon. Inflaatiolukemat ovat jo nyt pelottavan korkealla, ja elämisen hinta uhkaa kallistua entisestään muun muassa bensiinin, sähkön ja elintarvikkeiden hinnannousun myötä. Tämä tulee väistämättä näkymään velkaantumisessa, valitettavasti.

Vallitseva tilanne heijastuu väistämättä myös ulosotto toimintaan, ja haluan tässä yhteydessä sanoa pari sanaa ulosottoon liittyvästä epäkohdasta. Ulosottomiesten palkasta tällä hetkellä noin kolmannes muodostuu perimis- eli tulospalkkioista. Ulosottomiesten palkkiojärjestelmä poikkeaa näin ollen monien muiden valtion virkamiesten palkkioista. Palkan määräytyminen perimispalkkioiden perusteella on hyvin kyseenalaista työtehtävien luonteen vuoksi. Ulosottomiehen palkkio kasvaa muun muassa ulosottoon joutuneen suorittaessa automaattisen kuukausimaksun. Myös ulosottomiesten esimiehille maksetaan tu-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

lospalkkioita esimerkiksi ulosmitatun omaisuuden myynnistä. Tulospalkkauksen perusteenä on tehokkuuden lisääminen. Ulosottotoiminnassa tämä aiheuttaa kuitenkin ristiriitaa tulospalkkioiden tavoittelun ja velallisen edun suhteen. Ulosottomiesten päätöksillä on merkittävät vaikutukset velallisen tilanteeseen. Näin ollen on erityisen tärkeää, että päätökset perustuvat huolelliseen harkintaan, eikä tulospalkkaus saisi vaikuttaa velallisten kannalta merkittäviin ratkaisuihin. Ulosottomies on virkavastuulla toimiva valtion virkamies, jonka tulee noudattaa kaikessa virkatoiminnassaan lakia. Tästä huolimatta toiminnassa on ilmenyt ongelmia, koska tulospalkkaus saattaa ohjata ulosottomiesten toimintaa väärille urille. Näin ollen tulospalkkauksesta tulisi luopua. Tulospalkkioista luopuminen toisi myös vauhtia ulosottomiesten tuloihin.

Arvoisa puhemies! Vaikeat ajat heijastuvat perintään ja ulosottotoimintaan vielä vuosienkin kuluttua. Olisi ensiarvoisen tärkeää uudistaa lainsäädäntöä laajamittaisesti vastaamaan paremmin lisääntyvien maksuvaikkeuksien mukanaan tuomiin haasteisiin. Joustavuutta ja velallisten aseman ymmärrystä sekä inhimillisyyttä tarvitaan tulevaisuudessa yhä enemmän. Velkojen maksu on kaikkien osapuolten, niin velkojien kuin velallisten, etu. Tähän tavoitteeseen päästään paremmin velallisia tukemalla kuin heitä riistämällä ja kyykyttämällä. 1990-luvun laman jälkeisiä velallisten kohteluun liittyviä virheitä ei saa missään tapauksessa enää toistaa. On esitetty ja tehty myös päätöksiä velkajärjestelyihin, muun muassa muutoksia, ja se on positiivinen asia sekä henkilö- että yritysallalla.

Yksi parannus ulosottoon liittyen on myös tämä rekisteristä nimen pois saanti, jos velat on maksettu, ja nimi pitäisi poistaa sitten kuukauden kuluessa. Presidentti on juuri vahvistanut tämän asian, mutta tämä menee toistaiseksi minulla olevilla tiedoilla tuonne joulukuuhun asti ennen kuin se on ihan virallisesti, että ihminen näkee sen, että hänen nimensä on poistettu, kun velat on maksettu.

Suojaosuuden nostosta on tullut paljon kyselyjä. Elinkustannukset ovat nousseet, ja suojaosuuden nostoa pitäisi harkita vahvasti, koska nykyään ihmisillä on niin paljon menoja, että suojaosuuksia on aivan liian pieni tällä hetkellä.

Ja sitten vielä se, että velat jossain vaiheessa poistuisivat kokonaan — totta kai ne vanhenevat ja poistuvat, mutta on myös tapauksia, että tämä ulosmittaus sitten uudistetaan, ja se on suuri ongelma sekin.

Mutta kaiken kaikkiaan tähän asiaan on nyt enemmän puututtava. Hyvä, että tämä lakialoite on nyt tehty, ja toivon sen läpimenoa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Mäkelä.

18.33 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite ulosottokaaren muuttamisesta on tärkeä ja kannatettava aloite. Sinällään se koskee monia suomalaisia. Maksuhäiriöt ovat yllättävänkin yleisiä, kuten lakialoitteen perusteluista ilmenee. Yli puolta miljoonaa koskee vuosittain jonkinlainen ulosottomenettely.

Vanhan kansan sanonnat koskevat tätä velkaantumisen problematiikkaa. Sanotaan, että velka on veli otettaessa ja velipuoli maksettaessa. Siinä, miten sitä velkaa käydään perimään takaisin, jos sitä maksukykyä tai -halua ei löydy, tietysti täytyisi löytää aina jonkinlainen tasapaino. Eli sellainen järjestely tietenkään ei ole mahdollinen, että se olisi niin helppoa, että kannattaisi jättää velat maksamatta. Se alentaisi yleistä maksumoraalia. Sitten taas toisaalta, jos se velkajärjestely muodostuu sellaiseksi, ettei sen velan maksaminen takaisin ole ihmisen elinaikana koskaan mahdollista tällaisten kohtuuttomien perintä- ja

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

korkokulujen vuoksi, ei sekään ole kenenkään etu. Se johtaa sitten siihen, niin kuin 90-luvun laman yhteydessä nähtiin, että jotkut päätyivät masennuksissaan ikäviinkin ratkaisuihin ja sitten toiset lähtivät harmaan talouden piiriin eivätkä enää tehneet päivääkään verokirjan puolella töitä vaan hoitivat ne tulonsa sitten jotain muuta kautta, eikä sekään ollut yhteiskunnan etu.

Eli tämmöinen kohtuullisuus, mihin tässä lakialoitteessa pyritään, eli se, mikä yleisellä maalaisjärjellä ajatellen olisi kohtuullista, että velasta maksettaisiin ensin se pääoma pois ja sen jälkeen jonkinlainen järjellinen korko, olisi varmaan sellainen hyvä kompromissi, millä tätä ongelmaa saataisiin yhteiskunnassa hoidettua, eli sen puoleen tätä lakialoitetta kyllä kannatan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Eestilä.

18.34 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! En kyllä suoraan sanoen tunne tätä juridiikkaa, mikä liittyy tähän tapaukseen, mutta noin äkkiä kuultuna oma oikeustaju kyllä puoltaa tätä edustaja Meren tekemää lakialoitetta. Minunkin mielestäni tämän pitäisi näin mennä, että ilman muuta primaaristi lyhennyksen pitäisi kohdistua sinne pääomaan, koska silloinhan se koko ajan pienentää sitä. En tiedä, miksi alun perinkään tämä järjestys on tämmöinen, mutta on erinomaista, että tämmöisiä lakialoitteita täällä tehdään.

Toivon todella, että valiokunnassa edes pysähdytään tämän lakialoitteen kohdalla hie-man miettimään, onko oikeasti aiheellista jo mahdollisimman pikaisesti ryhtyä toimenpiteisiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja vielä, edustaja Meri.

18.35 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän kaikkia hyvistä puheenvuoroista koskien tätä lakialoitetta ulosoton ja ulosottokaaren muuttamisesta niin, että ensin maksettaisiin pääomaa ja sitten vasta korkoja ja kuluja, kun nyt tosiaan maksetaan ensin niitä korkoja ja se pääoma lyhenee, jos lyhenee.

Kuten toin tuossa esille puheenvuorossani, niin se on merkittävä ero, jos maksat vain pääomaa tai korkoja. Tuntuu, ettei oikein koskaan pääse kiinni siihen, kun aina vain maksaa korkoja. Uskoisin — ja näin onkin — että velkojakin haluaa sen lainansa ja rahansa takaisin ja totta kai kohtuullisen koron sille, mutta eihän hänkään varmaan sitä halua, että jos henkilö ei saa ikinä maksettua velkaansa, niin tämä masentuu ja tapahtuu ties mitä ja sitten hän ei ainakaan saa enää latin latia, kun ei ole tuloja enää, mistä maksaa. Tämä on itse asiassa kaikkien etu.

En tiedä, miksi tällä tavalla on aikanaan ajateltu. Sitä sopii kysyä, mutta eihän sitä kannata jäädä miettimään, miksi näin on tehty, vaan muutetaan tätä ajatusta. On minusta hyvä, että edustajat nostavat erilaisia ongelmia esille, ja perussuomalaiset ovat kyllä hyvin paljon tuoneet esille epäoikeudenmukaisuutta ulosotossa ja sitten tätä, mistä edustaja Elomaa puhui, ulosottomiesten palkkioita, ja tämäntyyppeisiä asioita.

Yhteiskunnan pitää olla oikeudenmukainen ja antaa kaikille ihmisille mahdollisuus selviytyä ja mahdollisuus uuteen alkuun. Jos ei tämä hallitus tätä saa aikaiseksi, niin toivotaan nyt, että tuleva hallitus sitten ottaisi tämän. Tässä on suoraan lakitekstiä, jonka voi käyttää. Perussuomalaiset antavat tämän kaikkien käyttöön. Olkaa hyvä! — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Hienoa, kiitos. — Edustaja Tavio.

18.37 **Ville Tavio ps:** Herra puhemies! Ulosottovelallisten määrän on todellakin arvioitu olevan jopa 560 000 suomalaista, joten aihealue on kyllä monissa perheissä ihmisille tuttu. Tässä on syytä yksinkertaisesti nostaa ihminen tämän keskustelun keskiöön, koska se paikallaan polkeva elämäntilanne, mikä siellä monella ulosottovelallisella on, ei ole kenenkään etu.

Edustaja Mäkelä kommentissaan otti mielestäni aika hyvän näkökulman, että tämä aloite on myös harmaan talouden torjuntaa, koska tosiasiallisesti varmaan monille käy niin, että pyritään sitten vähän tekemään töitä, joista voi saada maksua vaikka käteisellä, jotta ei joutuisi maksamaan pohjattomaan ulosottokassaan niitä rahojaan. Sikäli se perussuomalaisten yhä ajama esitys suojaosuuden nostosta on toki ajankohtainen.

Ehkä tulevia esityksiä ajatellen tässä pohdimme vielä edustaja Merenkin kanssa, mitä on tehtävissä. Ulosottovelkojen keskinäinen maksujärjestys on itse asiassa iso ongelma, nimittäin tällä hetkellä velallinen ei saa ulosottovelkojaan pois tai maksettua myöskään sen takia, että hän ei saa itse päättää, mihin velkaan hänen suorituksensa kohdistuu. Eli jos on vaikka viisi velkaa ja siellä on joku pienempi ja haluaisi sen pienemmän pois, jotta pääsisi siitä yhdestä koronjuoksusta, niin se ei nykyisin onnistu, niin että kyllä siellä paljon tehtävää on.

Tämän ei pitäisi olla niin puoluepoliittisesti sidonnainen kysymys, etteivätkö kaikki puolueet voisi lähteä perussuomalaisten esitysten taakse ja tosiaan kunnolla talkoisiin ulosoton järjestyttämiseksi ja kohtuullistamiseksi. Tämä on asia, minkä toivoisin olevan seuraavan hallituksen ohjelmassa, kun nyt tämä nykyinen vihervasemmistohallitus ei ole tätä saanut hoidettua. [Leena Meri: Se on just näin!]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

8. Lakialoite laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 28/2022 vp Markku Eestilä kok ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan sen verran aikaa, mitä siihen nyt tarvitaan, koska muita asioita ei ole kesken. Eli asian käsittelyssä noudatetaan sitten kuitenkin aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Eestilä, aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.40 **Markku Eestilä kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän lakialoitteen tarkoitus on yksiselitteisesti nostaa ampumaratojen yhteiskunnallista merkitystä niis-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

sä tapauksissa, joissa maa-alueen kauppa, maanvaihto tai pitkäaikainen vuokrasopimus yksityiseltä ei tule kysymykseen, jolloin joudutaan menemään lunastukseen.

Lakialoitteessa ehdotetaan, että kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetun lain 1 §:n 1 momentti muutetaan siten, että lain soveltamisperusteisiin lisätään ampumaurheilun tai ampumaharrastuksen edellytyksien parantaminen.

Perustelut:

Maanpuolustustahto ei synny itsestään. Se vaatii yhteiskunnan varauksettoman tuen kaikilla sen toiminnan osa-alueilla. Ajatus siitä, että maanpuolustustahto syntyy kuin itsestään kertausharjoituksissa tai reserviläisjärjestöjen toiminnan kautta, on yhtä harhainen kuin tähän saakka vallinnut käsityksemme Venäjän syvällisestä olemuksesta ja valtarakenteista. Vahvan maanpuolustustahdon ylläpito vaatii myös investointeja sekä päättäjien ja virkamiesten kaiken tuen niille harrastuksille, jotka parantavat maaston tuntemusta, ampu-ma-aseiden käsittelyä, fyysistä kuntoa ja kykyä liikkua erilaisissa maastoissa.

Suomessa käytössä olevien ampumaratojen määrä on pudonnut rajusti. Vielä 90-luvun lopussa ampumaratoja oli noin 2 000, nyt enää noin 650. Monet pienet ampumaradat on jouduttu sulkemaan ympäristölupien uusien vaatimusten takia. Pienillä seuroilla rahat ja resurssit eivät yksinkertaisesti riitä ajantasaistamaan ampumaratoja.

Metsästyksenvastaisuus on suomalaisessa yhteiskunnassa ollut viime vuosina silmiinpistävää. Selvää on, etteivät kaikki tahot ole ymmärtäneet esimerkiksi metsästyksen, maanpuolustuksen ja maanpuolustustahdon kiinteää yhteyttä.

Riippumatta Suomen turvallisuuspoliittisista ratkaisuksista maamme rajojen puolustaminen tulee perustumaan entistä enemmän omaan puolustuskykyymme ja ammattitaitoiseen reserviin. Sen takia poliisin, reserviläisten, turva-alan ammattilaisten, metsästäjien ja ampumaharrastajien harjoitusmahdollisuuksiin on tultava selvä parannus. Se tarkoittaa ampumarataverkoston laajentamista ja laadun parantamista myös pitkän matkan ammuntoja varten puhumattakaan reserviläisammuntojen erikoislajeista.

Kunkin maakunnan keskeiset ampumaradat ja niiden kehittäminen on asetettava yhteiskunnallisessa tärkeysjärjestyksessä nykyistä selvästi korkeammalla tasolle, jotta tarvittaessa maa-alueiden lunastukset voidaan tehdä ilman pelkoa niiden kaatumisesta valittajien toimesta. Käytännössä on ilmennyt tapauksia, joissa on havaittu, ettei voimassa oleva lainsäädäntö ole ollut tältä osin riittävä. Toki aina on kunnioitettava yksityistä omaisuutta. On siis kaikin keinoin pyrittävä hankkimaan ampumaratojen tarvitsemat maa-alueet kauppaneuvotteluiden ja/tai pitkäaikaisten vuokrasopimusten kautta. Viime kädessä lainsäädännön on kuitenkin annettava riittävät työkalut julkiselle vallalle lunastuksen tekemiseen tilanteissa, joissa muut keinot eivät tuota riittävää lopputulosta ja yleinen tarve sitä vaatii.

Tästä näkökulmasta olisi perusteltua, että kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetun lain soveltamisalassa olisi lain soveltamiselle selkänöjaa antava erillinen maininta ampumaurheilun tai -harrastuksen edellytyksien parantamisesta. Aloitteessa esitetään sanotun lisäyksen tekemistä lain 1 §:n 1 momenttiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Mäkelä.

18.44 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite sinänsä koskee tärkeää asiaa. Eli olemme varmaan laajalti yhtä mieltä siitä, että ampumaratoja tarvitsisi olla Suomessa

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

lisää, enemmänkin kuin nykyään — esimerkiksi puhuttaessa tuosta määrästä, mikä aloitteessa on mainittu, 2 000:sta, kun nyt on vain 650. Kyllähän siinä jo harrastustoiminta karsii, kun se ratojen määrä siihen vähenee.

Mutta puututaanko tässä siihen todelliseen ongelmaan, joka tätä määrää on laskenut? Eli kuinka monta ampumaratahanketta on kaatunut siihen, että maakaupoissa ei ole syntynyt sopimusta ilman yhteiskunnan lunastusoikeutta, että sitä maata sille ampumaradalle ei ole haluttu myydä, vai onko kysymys ollut siitä, että todellisuudessa niitä ympäristölupia on liian vaikea saada? Tiedän, että vaatimukset siitä, miten lyijy kerätään ampumaradoilta, ovat muuttuneet varsin kohtuuttomiksi. Niitä ampumaratoja on vaikea järjestää paikoin edes viranomaiskäyttöön, puhumattakaan harrastuskäytöstä — kustannukset ovat kohtuuttomia jo niistä maa-aineksiin liittyvistä järjestelyistä johtuen. Ihme ja kumma, kun menneinä vuosikymmeninä niitä ampumaratoja on voinut olla ties missä eivätkä ihmiset nyt ole siihen lyijyyn kuitenkaan sitten kuolleet, oli se päätyntä mihin tahansa, mutta nyt se lyijy sitten on muodostanut ongelman. Mutta olisiko se juurisyy siihen, miksi ampumaradat ovat vähentyneet ja kustannukset ovat nousseet, enemmänkin se ympäristövaatimusten jatkuva kasvattaminen eikä se, että maakauppoja ei synny?

Onhan sinänsä, jos lunastuspäätös tehdään, sekin kuitenkin valituksenalainen hallintopäätös, eli ei siinä valituksista eroon päästä, jos lunastusoikeus muodostetaankin. Kyllä siitä voi valittaa hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan asti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Eestilä.

18.46 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelän näkemykset ovat hyviä, ja se analyysi siitä, miksi ampumaradat ovat vähentyneet. Siihen on toki monta syytä, mutta varmasti yksi merkittävä on juuri ympäristönsuojelu ja ympäristönäkökulmat ja se lainsäädäntö, mikä vaatii enemmän ja enemmän, jotta ampumaradalle voidaan sitten se ympäristölupa ikään kuin päivittää. Tämä on se suurin ongelmakohta.

Yleisesti ottaen on ollut monissa maakunnissa vaikea enää löytää ampumaradalle paikkaa. Se johtuu monista eri syistä, mutta vaikka se paikka löytyisi, niin on todennäköistä, että joku aina valittaa, kun sinne perustetaan ampumarata, ja se vaatii ympäristöluvan. Tämän lakialoitteen tarkoitus on vain yhtenä keinona nostaa sen ampumaradan yhteiskunnallista merkitystä niissä tapauksissa, joissa valitetaan, että se kestäisi juridisesti paremmin, jos se valitus ei mene läpi vaan sinne voidaan joka tapauksessa perustaa ampumarata.

Totta kai yksityistä omaisuutta ja omaisuudensuojaa ainakin kokoomuksen kansanedustajana pidän hyvinkin suuressa arvossa, mutta jostakin syystä saattaa olla tilanteita, joissa omistaja ei joutomaata halua antaa yhteiskunnallisesti näinkin tärkeään toimintaan, ei vuokrata sitä, ei vaihtamalla maata, ei kaupalla, ei millään. Näissä harvinaisissa tapauksissa juridisesti laissa olisi selkänajaa, että se voidaan lunastaa, jotta yhteiskunnallisesti maanpuolustuksen kannalta tärkeä ampumaharjoittelu voidaan toteuttaa. Eihän missään voi ampua eivätkä reserviläiset voi ampua, jos ei ole ampumaratoja. Eli tämä siinä on takana.

Ampumarataverkosto ei saisi olla niin väljä tai ampumaradat niin kaukana toisistaan, että nuoret ja uudet metsästyksen harrastajat eivät sitten pääse harjoittamaan tätä ammuntaa ja aseiden käsittelyä asiallisesti valvotuissa olosuhteissa. Sen takia tämä lakialoite on tehty, että tämä ketju olisi aukoton, että me saisimme jokaiseen maakuntaan sellaisia ratoja,

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

joissa voidaan monipuolisesti harjoitella, ja nimenomaan pitkän matkan ammuntoja, 300 metriä tai enemmän.

Tämä liittyy — ainakin minun mielestäni, ja täällä on seitsemän muutakin allekirjoittajaa — juuri siihen, että me nostamme maanpuolustustahtoa ja meillä on omintakeinen puolustusjärjestelmä Suomessa ja koko kansa on metsästyksen ja muun ampumaharrastuksen kautta mukana. Sen takiahan me haluamme sitä maanpuolustusta nostaa ja näitä investointeja tehdä, että meidän ei sinänsä koskaan tarvitse tarttua aseisiin, että se pelote on jo niin iso, että ei kukaan tänne tule, ja sen takiahan käsittääkseni eduskunta on aika isolla enemmistöllä myös näyttänyt vihreää valoa Nato-jäsenyydelle. Ei me sotimaan olla menossa, vaan me ollaan tekemässä sellaista puolustusjärjestelmää ja ennaltaehkäisevää järjestelmää Suomessa, että me kaikilla tavoilla ehkäisemme ja haluamme olla itsenäinen valtio.

Tämä lakialoite sinänsä ei anna sataprosenttista juridista suojaa sille, etteikö joku tämänomainen alue voisi oikeudessa kaatua, mutta se vie todennäköisesti sitä parempaan suuntaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Elomaa.

18.49 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Metsästyksessä ja ampuma-asioissa en ole mitenkään asiantuntija, päinvastoin, mutta edustaja Eestilä lakialoitteessaan, kun hän sitä esitteli, toi erittäin hyvin ja vahvasti esille tämän maanpuolustustahdon ylläpidon tärkeyden sekä metsästysharrastuksen tärkeyden, ja täytyy sanoa, että ne ovat kyllä hyvin vankat asiat, mitä pitää kyllä kannattaa.

Metsästyksestä sen verran, että on se hyvä, että ihmiset pääsevät kuitenkin taitojaan hionaan. En minäkään halua, että siellä metsällä liikkuvat ihmiset, joilla ei ole oikein sitä tajuja, kuinka sitä pyssyä käytetään, ja myös harrastuksena ampumaurheilu on hyvin suositua. Se on kyllä todella negatiivinen asia, jos tätä harrastusta ei pääse harjoittamaan. En usko, että väkivalta sen takia lisääntyy, jos joku siihen vetoaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Eestilä.

18.50 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Kiitoksia kollegoille kannustavista puheenvuoroista. Yhden näkökulman haluan lisätä siihen, miksi tämä kohtalaisen tiheä ampumarataverkosto on tärkeä: Kun tänne tulee nyt uusia, nuoria metsästäjiä ja naiset ovat alkaneet paljon metsästämään, niin on hirveän tärkeätä, että he saavat aseenkäsittelykoulutusta sellaisissa olosuhteissa, jotka ovat turvallisia, niin kuin ne ovat nykyampumaradoilla. Jos niitä ei ole, niin sitten tämä ampuminen tapahtuu missä sattuu. Ainakin itse ajattelen juuri niin, että kun nuoresta lähtien opetetaan tarkkaan, miten asetta käsitellään ja miten sitä ei saa käsitellä ja miten sen turvallisuuden pitää aina ehdottomasti mennä edellä, niin mitä vahvemmat ja paremmat mahdollisuudet Suomessa on ampumarataverkoston puolesta harjoittaa tällaista valvottua ja ohjattua koulutusta ja ampumatoimintaa, sen turvallisemmaksi metsästys ja aseenkäsittely tulee, ja ammattitaito kohenee. Tässä on myös nuorten asia vahvasti kysymyksessä.

Tämä kuuluu suomalaiseen kulttuuriin hyvin pitkälle, että me monilla alueilla, monissa maakunnissa olemme keräilijä- ja metsästäjäkansaa, ja se on syvällä suomalaisessa kulttuurissa. Sen takia vähän tuossa aloitteessa toin myös esille, että kun meillä on erittäin vahvasti ollut tämmöistä metsästysvastaisuutta ja ammunnan vastaisuutta, niin ehkä ei ole ym-

Pöytäkirja PTK 66/2022 vp

märretty tätä suomalaisen kulttuurin syvällistä olemusta. Eihän pelkästään se ampuminen ole se juttu vaan eränkäynti ja siihen liittyvät sosiaaliset suhteet ja kanssakäyminen ja kuntoilu ja maastontuntemus ja muu. Se on iso kulttuurillinen kysymys. Minä ainakin, ja uskon, että perussuomalaiset myös, puolustavat suomalaista kulttuuria, ja tässä on taas siitä samasta asiasta kysymys.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan.

9. Lakialoite laiksi lohenkalastuksen määräaikaisesta kieltämisestä Tenojoen vesistössä

Lakialoite LA 33/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 2.6.2022 pidettävään täysistuntoon.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään torstaina 2.6.2022 klo 19.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.54.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola